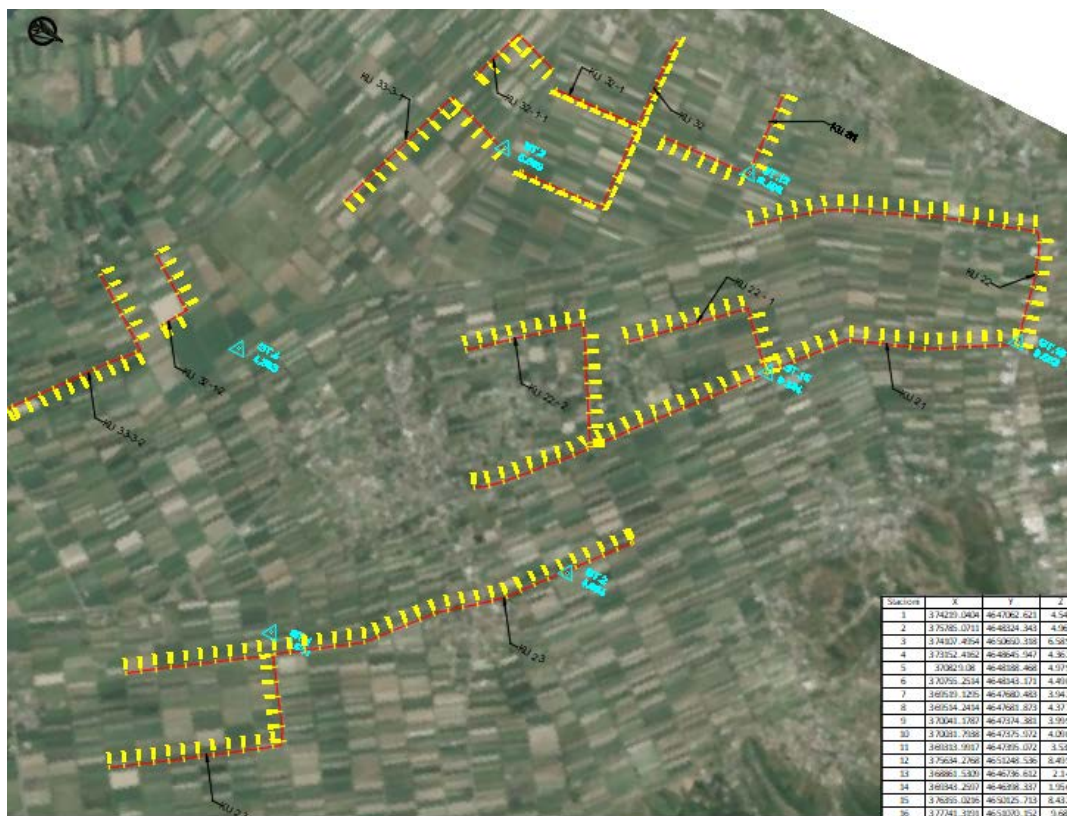

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BASHKIA SHKODËR
RAPORT PARAPRAK
I VLERËSIMIT TË NDIKIMIT
NË MJEDIS

*“Projekt zbatimi për mirëmbajtjen e kanaleve ujtëse
për zonen Berdice dhe Dajç, Shkodër”*

Ligji 10440, shtojca 2

RAPORT I VLERESIMIT TE NDIKIMIT NE MJEDIS

“Projekt zbatimi për mirëmbajtjen e kanaleve ujitëse për zonen Berdice dhe Dajç, Shkodër“

Informacion mbi Studimin Fillestar te VNMS:

Titulli i projektit:	“Projekt zbatimi për mirëmbajtjen e kanaleve ujitëse për zonen Berdice dhe Dajç, Shkodër “
Procedura:	Paraprak
Rev:	0B
Aprovuar:	C.E.C GROUP.Sh.p.k
Koha e përgatjes së projektit	2017
Objektivat afat-gjata	Projekt zbatimi për mirëmbajtjen e kanaleve ujitëse për zonen Berdice dhe Dajç, Shkodër ka qëllim që të përmirësohet sistemi i kanaleve ujitëse në këtë zonë

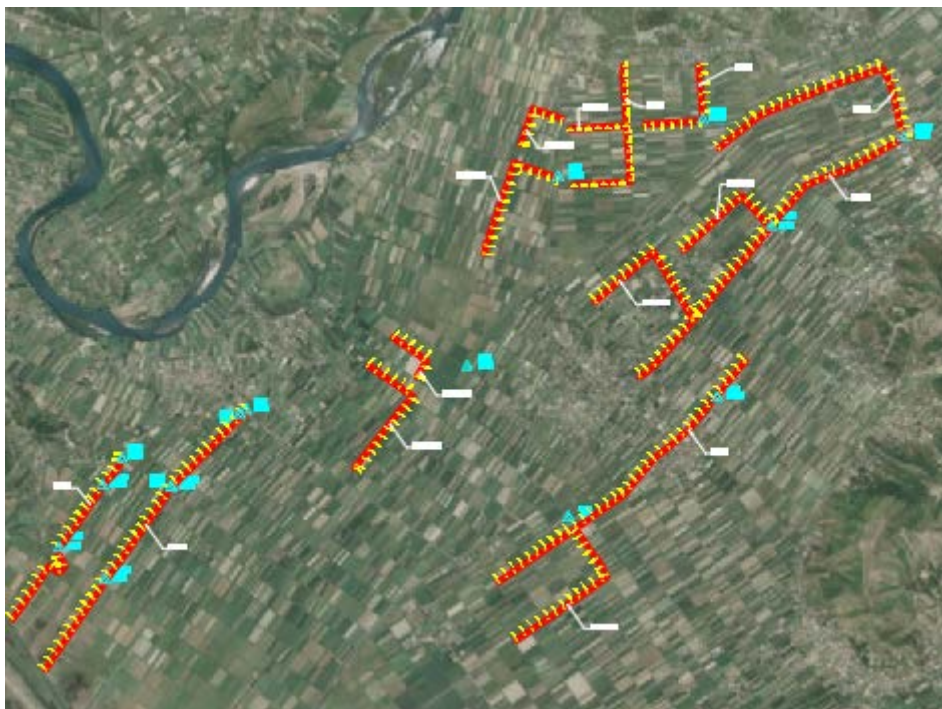
Data e këtij raporti: Mars 2018

Revizion: Rev-0B

Bashkeautore:

Ekspert Mjedisi Gjergji Liçi

Ing.Anduen Mbrice

Pamje satelitore e vendndodhjes (ASIG)

Koordinatat e stacioneve

Stacioni	X	Y	Z
1	374219.0404	4647062.621	4.541
2	375785.0711	4648324.343	4.964
3	374107.4954	4650650.318	6.5894
4	373152.4162	4648645.947	4.3626
5	370829.08	4648188.468	4.9795
6	370755.2514	4648143.171	4.4909
7	369519.1295	4647680.483	3.9438
8	369514.2414	4647681.873	4.3778
9	370041.1787	4647374.381	3.9998
10	370031.7938	4647375.972	4.0903
11	369313.9917	4647395.072	3.537
12	375634.2768	4651248.536	8.4956
13	368861.5309	4646736.612	2.14
14	369343.2597	4646398.337	1.9569
15	376355.0216	4650125.713	8.4337
16	377741.3191	4651070.152	9.683

Projekti “Projekt zbatimi për mirëmbajtjen e kanaleve ujitëse për zonen Berdice dhe Dajç, Shkodër“ qe është kërkuar, klasifikohet në projektet e Shtojcës II, pika 10 - Prodhime infrastrukturore , d) Ndërtim rrugësh, portesh dhe instalimesh për porte, duke përfshirë dhe portet e peshkimit (projekte që nuk përfshihen në shtojcën I) ; të parashikuar në Ligjin Nr. 10 440, Datë 7.7. 2011 “Për vlerësimin e ndikimit në mjedis”, te ndryshuar . Projektet e Shtojcës II i nënshtrohen procedurës paraprake të vlerësimit të ndikimit në mjedis.

PERMBAJTJA E RAPORTIT

1.–Hyrje	5
2.–Pershkrimi i qellimit dhe objektivave.....	6
2.1-Legjistacioni i shfrytezuar per hartimin e ketij raporti	7
2.2 – Planet territoriale.....	9
2.3 Planifikimi hapsinor	9
3. -Pershkrimi i projektit.....	10
Skema ujitëse e zonës ne studim.....	10
Problematika ne kanalet ekzistues dhe zgjidhjet e projektit	12
Kanali Ujitës 22	12
Kanali ujitës 35 dhe 36	13
Kanali ujitës dhe 21	14
Kanali ujitës dhe 23 dhe K.U 23-1.....	14
Kanali ujitës dhe 31 dhe K.U 32	15
Kanali ujitës dhe 32-1-2 dhe K.U 33-3-2	16
Kanali ujitës dhe 32-1-1 dhe K.U 33-3-1	17
4. –Pershkrimi i gjendjes ekzistuese te mjedisit	17
4.1–Kushtet klimaterike	18
4.1.1 Temperatura e ajrit	19
4.1.2 Reshjet atmosferike	19
4.1.2.1 Lageshtia e ajrit, era	20
4.3 –Hidrologjia	22
4.4–Flora dhe fauna	23
4.5–Popullsia.....	24
4.6–Gjeomorfologjia	25
4.7–Cilesia e ajrit	25
4.8–Zhurmat.....	26
4.9–Sizmiciteti	26
4.10–Karakteristikat social ekonomike	27
5.–Efektet e kesaj veprimtarie ne mjedis te drejtperdrejta dhe te terthorta	27
5.1 –Ndikimet ne fazen e ndertimit	27
5.2 Ndikimi ne mjedis gjate shfrytezimit	34
5.3 –Masa te rekomanduara ne fazen e ndertimit.....	37
6 . Plani i menaxhimit te mjedisit.....	42
6.1–Rekomandime per minimizimin e ndikimeve negative	43
7–Plani i Monitorimit te ndikimit ne mjedis	49
8–Konsultimi me publikun	51

1.-Hyrje

Shkodra është qytet dhe bashki në Shqipërinë Veriperëndimore e qendra e rrethit dhe qarkut me të njëjtin emër. Është një prej qyteteve më të kahershme të Shqipërisë, me një histori banimi mijëvjeçare në qytet dhe krahinë.

I çmuar ndër kohëra të ndryshme si një me rëndësi gjeostrategjike prej afërsisë mes malësive, liqenit, detit dhe rrugëve me rëndësi në kuadrin e Ballkanit Perëndimor.

Bashkia e tanishme, e cila shtrihet prej Alpeve Shqiptare e deri në detin Adriatik, u krijua pas reformës territoriale më 2015 duke shkrirë njësitë e mëparshme të Anës Malit, Bërdicës, Dajçit, Gurit të Zi, Postribës, Pultit, Shalës, Shoshit dhe Velipojës

Shtrihet për rreth 872.71 km² në një hidrografike me pranë liqenit me të njëjtin emër dhe lumenjtë Drin, Bunë dhe Kir në një ultësi të "mbrojtur" nga liqeni, Alpet Shqiptare në lindje ku spikasin majat e Cukalit (1.722 m), Maranaj (1.576 m), Sheldisë (mali Sardonik i Barletit; për nga Shurdhahu) dhe Taraboshit (rreth 700 m) në perëndim dhe deti Adriatik. Në një rreze prej 45 km mund të arrihen ranishtet në Adriatik, shëtitjet e alpinizmi në Alpe e kanotazhi nepër lumenj. Shkodra është një ndër qytetet më të rëndësishme të Shqipërisë.

Në rrethin e Shkodrës ndodhen hidrocentralet më të mëdha të vendit: ai i Vaut të Dejës dhe i Komanit të cilët janë përcjellësit kryesor të energjisë elektrike në shtëpitë e shqiptarëve. Qyteti vizitohet nga turistët gjatë gjithë vitit dhe ofron turizëm të shumëllojshëm ku vlen të përmendet ai kulturor, bregdetar, liqenor, lumor e malor nga Velipoja në Adriatik, Shiroka e Zogaj buzë liqenit, Sarda në Vau Dejës deri në Razëm, Shkrel, Bogë, Theth, Vermoshi nepër Malësi, shumë e shumë pika të tjera.

Shkodrës i takojnë 13 maja në Alpe, që i kapërcejnë të 2000m lartësi si: Jezerca (2694m), Papluka, Mali i Vilës, Radohima (2570m), Mali i Shënikut (2550m) si dhe Biga e Gimajve (mbi 2200m) etj. Krahas këtyre majave në Shkodër gjenden male të tjera më të ulëta si Taraboshi (595m), Shita e Hajmelit e deri te kodrat e Bushatit, të Bërdicës, të Kodhelit, të Kakarriqit, të Rrencit e të Tepes.

Ndër zonat më të bukura në rrethin e Shkodrës është ajo e Dukagjinit, e për nga Shala, Shoshi, Pulti dhe Kiri. Shala është e përbërë nga dy lugina të vogla; lugina e Kopreut që përbëhet nga fshatrat Abat, Breg-Lumi, Gimaj, Nënnavriq, Nicaj-Shalë, Vuksanaj, etj, si dhe lugina e mrekullueshme e Thethit. Në vijësinë e tyre janë edhe lugina e Përroit të Thatë.

Rajoni i Shkodrës është i njohur për burime të pasura hidrografike. Janë lumenjtë Drini 285 km, Buna 44 km (i vetmi lumë i lundrueshëm), Kiri 51 km, Shala që përbëhet nga dy përrenj, Cemi, dhe burimet ujore. Përveç lumenjve, është e pasur edhe me liqene: Liqeni i Shkodrës zë një sipërfaqe 368 km² nga e cila 149 km² përfshihet brenda territorit të Shqipërisë. Është liqeni i cekët, me florë e faunë shumë të pasur. Në këtë liqen jetojnë 50 lloje peshqish. Në brigjet e tij shtrihen fshatrat turistikë të Shirokës dhe të Zogajt. Liqeni është preferenca e çdo shkodrani. Krahas liqenit të Shkodrës kemi tre liqene artificiale: Liqeni i Vaut të Dejës, liqeni i Komanit dhe Liqeni i Shtodrit.

Shkodra ka një florë dhe faunë shumë interesante, rreth 1900 lloje bimësh dhe 3500-4000 specie shtazore. Ky qytet është ndër të rrallët që natyra i ka falur fushat pjellore, lumenjtë plot ujë, liqenin e mrekullueshëm e kodrat e gjelbëruara.

2.-Pershkrimi i qellimit dhe objektivave

Qellimi kryesor i hartimit të VNM-se është evidentimi dhe identifikimi i ndikimeve të mundshme negative në mjedis dhe marrja e masave të domosdoshme për minimizimin dhe parandalimin e efekteve të demshme në mjedis gjatë ndertimit të këtij objekti dhe më pas gjatë shfrytëzimit nga vizitorë të shumtë që mund të frekuentojnë këto ambiente .

Qëllimi kryesor i hartimit të VNM-së është të identifikojë mënyrat se si projekti i propozuar mund të hartohet dhe të transformohet në mënyrë të tillë për të zbutur efektet e padëshiruara në mjedis . Në mënyrë të thjeshtë, zbutja e mjedisit është konsideruar të përfshijë ndonjë veti të projektit të propozuar i cili shpesh, zvogëlon ose riparon efektin e saj negativ mbi mjedisin apo siguron përfitime mjedisore .

Masat zbutëse mund të përfshijnë aspektet fizike të projektit apo mënyrat sipas të cilave ai është projektuar dhe do të ndertohet .

Në përmbushje të detyrimeve të legjislativës shqiptare i cili është përafër plotësisht me Direktivën 85/337/KEE të Këshillit të Europës , Datë 27 Qershor 1985 “Mbi vlerësimin e efekteve të projekteve publike dhe private mbi mjedisin”, të ndryshuar me Direktivën 97/11 të Këshillit të Europës si dhe Procedurave Mjedisore të kërkuara nga BERZH , me qëllim që të sigurohet:

a) një nivel i lartë i mbrojtjes së mjedisit, përmes parandalimit, minimizimit dhe kompenzimit të dëmeve në mjedis, nga projekti i propozuar që përpara miratimit të tij për zhvillim;

b) garantimi i një procesi të hapur vendimmarrjeje, gjatë identifikimit, përshkrimit dhe vlerësimit të ndikimeve negative në mjedis në mënyrën dhe kohën e duhur si dhe përfshirjen e të gjitha palëve të interesuara në të duke synuar të përcaktojmë kërkesat, përgjegjësitë, rregullat dhe procedurat për vlerësimin e ndikimeve të rëndësishme negative në mjedis nga implementimi i projektit të propozuar.

Projekti *Projekt zbatimi për mirëmbajtjen e kanaleve ujëtare për zonën Berdice dhe Dajç, Shkodër* që është kërkuar , klasifikohet në projektet e Shtojcës II, pika 10 - Prodhime infrastrukturore , d) Ndërtim rrugësh, portesh dhe instalimesh për porte, duke përfshirë dhe portet e peshkimit (projekte që nuk përfshihen në shtojcën I) ; të parashikuar në Ligjin Nr. 10 440, Datë 7.7. 2011 “Për vlerësimin e ndikimit në mjedis”, të ndryshuar . Projektet e Shtojcës II i nënshtrohen procedurës paraprake të vlerësimit të ndikimit në mjedis.

Projekti ynë ka të bëjë përmirësimin e aksit rrugor ekzistues për të cilin është realizuar një studim i detajuar teknik, ambiental dhe ekonomik, hartimin e një projekti i cili do të kthejë rrugën ekzistuese në parametrat teknike që kërkon standardi rrugor shqiptar.

Ndikimet mjedisore do të jenë kryesisht të lidhura me fazën e reabilitimit/ndertimit (dhe për rrjedhojë për një kohë të shkurtër) dhe projekti do të sjellë një përmirësim të përgjithshëm të cilësive mjedisore . D.m.th ndikimi potencial do të jetë minimal dhe i lehtë për tu identifikuar, analizuar dhe për të marrë masa zbutëse ndaj këtij ndikimi në mjedis dhe sipas arsyetimit të mesipër, në këtë raport bëhet fjale për një vlerësim "përmbledhës" të ndikimit mjedisor për rikualifikimin e këtij segmenti rrugor .

Në hartimin e kesaj VNM-je kemi konsideruar :

- alternativat për vendndodhjen dhe ndikimet mjedisore shoqëruese
- përmirësimin e plani mjedisor
- përdorimin si duhet dhe në mënyrë eficiente të burimeve
- masat e duhura për zbutjen e ndikimeve të mundshme të propozimit të këtij projekti

- kushtet për ndërtimin duke e realizuar ne nje kohe sa me te shpejte

Objektivi i ketij raporti eshte vleresimi ne menyren e duhur te efekteve te drejtperdrejta dhe indirekte te ketij projekti sipas klasifikimit :

- Efektet ne njerez prane dhe afer ketij objekti qe kerkohet
- Ndikimet ne toke, uje, klime dhe peisazh te zones
- Ndikimet ne materiale dhe asete kulturore
- Nderveprimet midis ketyre faktoreve qe permendem

Vleresimi i ndikimit ne mjedis zbaton parimin e parandalimit duke miratuar variantin me te mire, qe ne fazën e fillimit te vendimmarrjes , për te shmangur ndikime te dëmshme kesaj veprimtarie ne mjedis. Per kete çështje te menaxhimit te mbeturinave , ne baze te udhezimit 75/442/CEE i modifikuar nga udhezimi 91/156/CEE , kjo lloj hierarkie aktualizohet ne tre nivele:

- 1.parandalim;
- 2.rikuperim;
- 3.shperberje.

Parimi i parandalimit dhe parimi i masave paraprake i perfshire ne Traktatin e Masatricht-it vendos detyren te zvogeloje emetimin ndotes ne burim pavaresisht nga kostatimi efektiv i nje efe kti mjedisor negativ pra dhe ne mungese te provave qe tregojne ekzistencen e nje lidhjeje rastesore midis emetimeve dhe efekteve negative.

Vleresimi i ndikimit ne mjedis ka si objektiv te percaktoje:

- Pershkrimin dhe vleresimin e ndikimeve te drejtperdrejta apo te terthorta te mjedisit gjate rikualifikimit dhe funksionimit te ketij objekti .
- Ndikimet mjedisore ne lidhje me gjendjen e mjedisit ku do te ndertohet ky objekt .
- Propozimin e masave te nevojshme per parandalimin , reduktimin , zbutjen dhe minimi zimin e ndikimeve negative dhe rritjen e ndikimeve pozitive ne mjedis.

2.1-Legjistacioni i shfrytezuar per hartimin e ketij raporti

Për realizimin e raportit të Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis të veprimtarisë së propozuar u konsultuan dokumente mjedisore që lidhen me politikat shtetërore të mbrojtjes së mjedisit , zonës në të cilën kerkon te realizohet kjo nderhyerje rikonstruksioni.

Përgatitja e Raportit të Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis të aktivitetit të propozuar është kryer duke u bazuar në aktet ligjorë të mëposhtëm:

- *Ligji Nr. 12/2015 “Për disa ndryshime në ligjin Nr. 10440, datë 7.7.2011, Për vlerësimin e ndikimeve në mjedis”*
- *Ligji Nr. 10440, datë 7.7.2011, “Për vlerësimin e ndikimeve në mjedis”*
- *Ligjit Nr. 10 431, datë 09.06.2011 “Për mbrojtjen e mjedisit” i ndryshuar*
- *Ligji Nr. 8094 datë 21.03.1996 “Për largimin publik të mbeturinave”*
- *Ligjit Nr. 10 463, datë 22.9.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”*
- *Ligjit nr. 10 448 , date 14.07.2011 “Per lejet mjedisore “*
- *Ligji Nr.8756 dt.26.03.2001 “Per emergjencat civile”*
- *Ligji Nr.8766 dt.05.04.2001 i azhornuar “Per mbrojtjen nga zjarri dhe shpetimin “*
- *Ligjin nr. 8503, datë 30.6.1999 “Për të drejtën e informimit në lidhje me dokume ntet zyrtare”*
- *Ligjin Nr.9010, datë 13.2.2003 “Mbi trajtimin e mbetjeve të ngurta”,*

- Ligji Nr.9774 , dt.12.07.2007 “*Per vleresimin dhe administrimin e zhurmes ne mjedis*” ,
- Ligji Nr.8906 , dt.06.06.2002 “*Per zonat e mbrojtura*”
- Ligjin Nr.10 , dt.18.02.2010 “*Per sigurine dhe shendetin ne pune* “
- VKM Nr. 686, date 29.07.2015, “*Për miratimin e rregullave, të përgjegjësisve e të afateve për zhvillimin e procedurës së vlerësimit të ndikimit në mjedis(VNM) dhe procedurës së transferimit të vendimit e deklaratës mjedisore*”
- Rregullore Nr.1 dt.30.03.2007 “*Per trajtimin e mbetjeve te ndertimit , nga krijimi , transpor timi deri ne asgjesimine tyre* “
- Udhzues Metodik per “*Pregatitjen e Raportit te Vleresimit te Ndikimit ne Mjedis*”
- V.K.M Nr.994 , date 02.07.2008 “*Per terheqjen e mendimit te publikut ne vendimarrje per mjedisin*”
- Vendimin KM Nr.175 , dt.19.01.2011 “ *Per miratimin e strategjise kombetare te mena zhimite mbetjeve ...*” ,
- Vendim KM Nr.123 , dt.17.02.2011, “*Per miratimin e planit kombetar te veprimite per menaxhimin e zhurmave ne mjedis* “
- Vendimin KM Nr.805 , dt.04.12.2003 “*Per miratimin e listes se veprimtarive me ndikim ne mjedis* “
- Vendimin KM Nr.103, dt.31.07.2002 “*Per monitorimin e mjedisit ne RSH*”
- Udhzuesi Nr.6, datë 27.11.2007 “*Mbi miratimin e rregullave, përmbajtjes dhe afateve për hartimin e planeve për administrimin e mbetjeve të ngurta*”
- Udhëzim nr.6 datë 27.12.2006 “*Për miratimin e metodologjisë së vlerësimit paraprak të ndikimeve në mjedis të një veprimtarie*”
- Vendimin KM Nr.99 , dt.18.02.2005 “ *Per miratimin e katalogut shqiptar te klasifikimit te mbetjeve* “
- Udhëzim nr. 2 datë 21.05.2007 “*Për miratimin e listës së aktiviteteve me ndikim në mjedis, mënyrën e aplikimit dhe rregullat e procedurat e dhënies së autorizimit dhe pëlqimit mjedisor nga Agjensitë Rajonale të Mjedisit*”
- Udhëzimin Nr.8, dt.27.11.2007 “ *Per nivelet kufi te zhurmave ne mjedise te caktuara* “ ,
- Udhëzimin Nr.1037/1, dt.12.04.2011“*Per vleresimin dhe menaxhimin zhurmes mjedisore* ”
- Vendimin KM Nr.123, dt.17.02.2011 “*Per miratimin e planit kombetar per menaxhimin e zhurmave ne mjedis*”
- Udhëzimin Nr.1037/1, dt.12.04.2011 “*Per vleresimin dhe menaxhimin zhurmes mjedisore* ”
- Vendimin KM Nr.123, dt.17.02.2011 “*Per miratimin e planit kombetar per menaxhimin e zhurmave ne mjedis*” ,
- V.K.M Nr.13, date 04.01.2013 “ *Per miratimin e rregullave , te pergjegjesive te afateve per zhvillimin e procedures te vleresimit te ndikimit ne mjedis* “
- V.K.M Nr.419, date 25.06.2014 “ *Per miratimin e kerkesave per leje , transferim te lejeve , rregullat per shqyrtimin e lejeve* “
- V.K.M Nr.73, date 28.01.2008 “*Per miratimin e rregullave teknike per enet nen presion* “
- V.K.M Nr.187, date 24.02.2010 “*Per miratimin e rregullit teknik Per kerkesat teknike dhe vleresimin e konformitetit te pajisjeve te gazit* “

- Ligjit Nr.8450, date 24.02.1999 “*Per perpunimin , transportimin dhe tregtimin e naftes , te gazit dhe nenprodukteve te tyre* “ i ndryshuar me Ligjin Nr. 9218 , date 08.04.2004 “*Per disa shtesa ne ligjin e mesiperm “ , i ndryshuar*
- V.K.M Nr.912, date 11.11.2015 “*Per miratimin e metodologjise kombetare per hartimin e raportit te vleresimit te ndikimit ne mjedis “*
- V.K.M Nr.352, date 29.04.2015 “*Per vleresimin e cilesise se ajrit dhe kerkesat per disa ndotes ne lidhje me te “*

2.2 – Planet territoriale

Projekti duhet te permbushë dhe te jete ne perputhje me planet kombetare ose rajonale te zhvillimit ekonomik-social si edhe ato te regullimit te territorit.

Projekti aktual i parashikuar nga Bashkia Shkodër do te perfshije ndertimin ne nje aks rrugor te rendesishem per zonen dhe rrjedhimisht eshte konsideruar si e nevojshme nje analize e veçante per konformitetin me planet territoriale apo PPV , me ligjet e mesiperme dhe konventat qe veprojne per zonat e mbrojtura etj .

2.3 Planifikimi hapsinor

Parimet e pergjithshme te ketij planifikimi ne forme te shkurtuar jane një tërësi rregullash të bazuara mbi eksperiencat ndërkombëtare qe mund të permbledhen si më poshtë:

1. Nxitja e zhvillimit të qëndrueshëm;
2. Parandalimi i ndikimit të dëmshëm në mjedisin natyror;
3. Ruajtja e tipareve karakteristike natyrore, pejzazhore, të florës e faunës;
4. Zhvillim ekologjikisht i shëndetshëm, ruajtje e korridoreve ekologjike për tëgarantuar mbrojtjen e habitateve;
5. Marrja e masave parandaluese dhe rigjenerimi i mjediseve natyrore
6. Përfshirja e parimeve të tilla si “ndotësi paguan”.
7. Përdorimi i teknikave dhe metodave më të mira për mbrojtjen e mjedisit;
8. Përdorimi i teknologjisë më të mirë të disponueshme bazuar në ndikimin minimal, ndërtimin pa ndotje dhe pergatitjen e sheshit të ndërtimit.
9. Informimi i publikut, përfshirja e komunitetit në vendimmarrje dhe akses i publikut në informacion;
10. Bashkëpunim kufitar dhe rajonal

3. -Perskrimi i projektit

Skema ujitëse e zonës ne studim

Bazuar ne termat e referencës konsulenti ka hartuar projektin për ndërtimin e rrjetit te kanaleve ujitës për një pjese te skemës ujitëse te zonës se nen Shkodrës. Skema ujitëse jepet ne figurën me poshtë. Skema konsiston ne kanalin kryesor K.U 1 Kryesor i Mjedës i cili merr ujerat nga lumi Drin. Nga K.U 1 Kryesor marrin ujë tre kanale sekondar K.U i Beltojës, K.U i Melgushës dhe K.U i Bushatit te cilët ujitin te gjithë fushën e nen Shkodrës, rreth 11.000 ha.

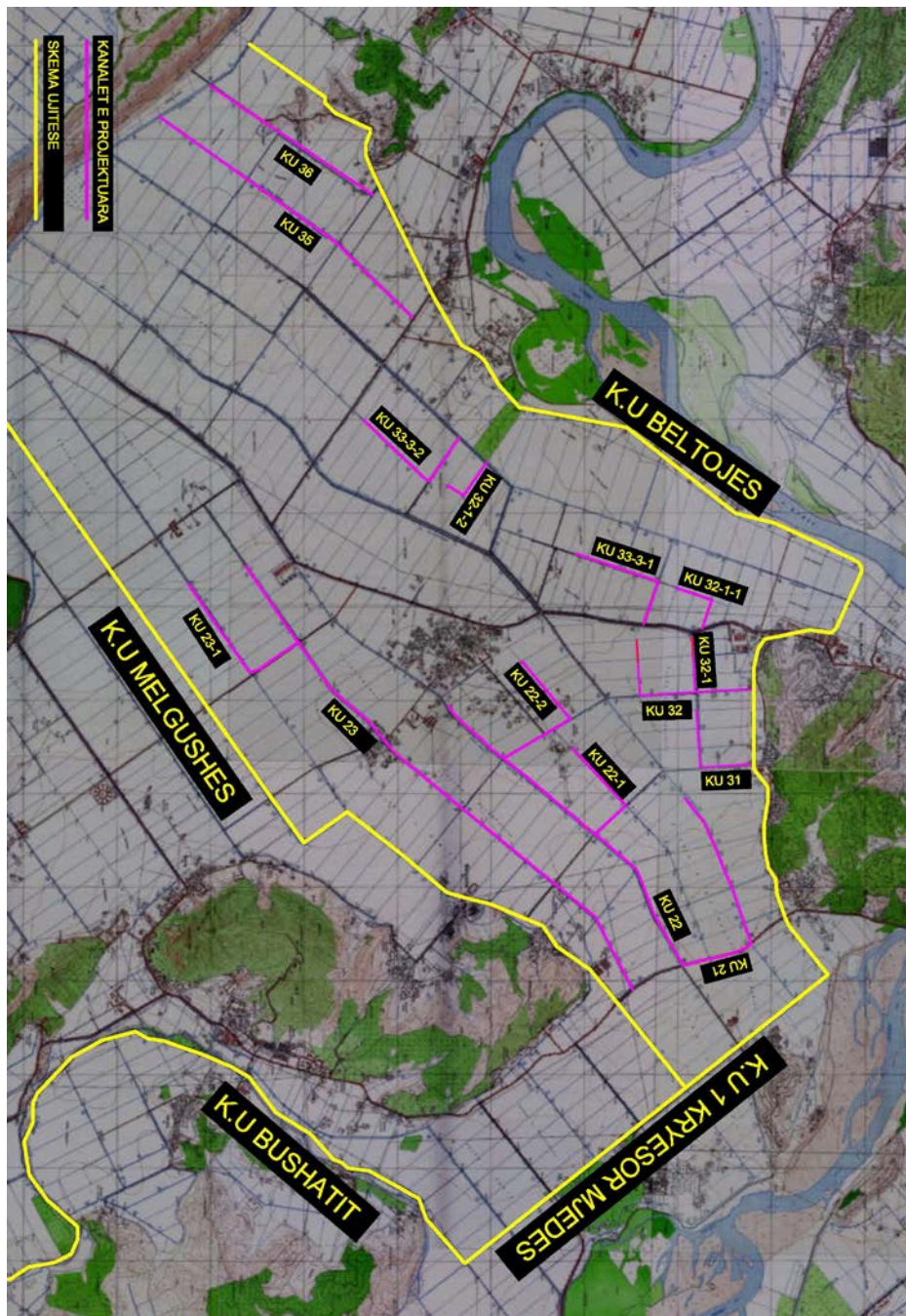

Figure 1-1 Skema e përgjithshme ujitëse

Kanalet qe janë përrshirë ne ketë projekt janë kryesisht midis K.U Beltojes dhe K.U Melgushes dhe konkretisht janë kanalet:

Nr	Kanali Ujites	Gjatesia (km)
1	KU 21	2.7
2	KU 22	4.45
3	KU 22-1	1.3
4	KU 22-2	3.5
5	KU 23	3.2
6	KU 23-1	1.7
7	KU 31-1	1.2
8	KU 31-2	2.2
9	KU 31	1.2
10	KU 32	2
11	KU 32-1	0.6
12	KU 33-3-2	1.53
13	KU 33-3-1	1.5
14	KU 32-1-1	0.6
15	KU 32-1-2	0.6
16	KU 35	3.1
17	KU 36	1.36
Gjatesia Totale		32.74

Nga rikonjicioni ne terren janë vërejtur dëmtime te shumta te kanaleve ujitës, veprave te artit, prizave, sifoneve etj. Ne disa pjese te kanaleve te zbatuara gjate investimeve te mëparshme kuotat e kanalit ishin te projektuara gabim pasi nuk kishin pjerrësi qe te lejonin lëvizjen e ujit sipas skemës me gravitet.

Problematika ne kanalet ekzistues dhe zgjidhjet e projektit

Kanali Ujitës 22

Përgjatë K.U 22 është vërejtur qe skema ne disa zona nuk funksionon për shkak te bllokimeve dhe kuotave te projektuara gabim pasi nuk kishin pjerrësi qe te lejonin lëvizjen e ujit sipas skemës me gravitet. Veprat e artit kane pësuar dëmtime te cilat i kane nxjerre jashtë funksionit dhe ne disa vende nuk ka vepra.

Dëmtime ka dhe kanali ne disa pjese te tij për shkak te thyerjeve te betonit apo dhe gërryerjes se mbushjes se kanalit.

Gjate hartimit te projektit janë mare parasysh këto problematika dhe janë paraqitur ndërhyrjet përkatës ene mënyre qe skema te jete përsëri funksionale.

Figure 1-1 Foto te problematikave te K.U 22

Kanali ujitës 35 dhe 36

Kanali ujitës 35 dhe 36 ne pjesën me të madhe të tij nuk ekziston me pasi si pasoje e pastrimit të kanaleve kullues apo dhe të punimit të tokave është bërë mbushja totale apo dhe gërmimi total i tij.

Figure 1-2 Foto te problematikave te K.U 22

Duke pare gjendjen faktike ne terren është projektuar një kanal i ri duke parashikuar ndërtimin e një kanali me veshje betoni si dhe ndërtimin e te gjithë veprave te artit.

Kanali ujitës dhe 21

Ky kanal shtrihet përgjatë rrugës nacionale Shkodër-Lezhe dhe është ne gjendje funksionale, Për tu vene serish ne funksion kërkon pastrimin, riparimin e disa veprave te artit dhe riveshje ne disa segmente (te cilat jepen ne projekt).

Figure 1-3 Foto te problematikave te K.U 21

Kanali ujitës dhe 23 dhe K.U 23-1

Kanali ujitës 23 është dhe kanali kryesor ujitës i zonës qendrore te fushës se nen Shkodrës. Ai ne pjesën me te madhe te tij (deri ne Trush, Gjonrekaj) është funksional dhe kërkon vetëm disa riparime për te qene funksional përsëri. Ndërsa nga Trush – Gjonrekaj kanali është jo funksional dhe kërkon ndërhyrje për punime gërmimi dhe veshje betoni.

Figure 1-4 Foto te problematikave te K.U 23

Kanali ujitës dhe 31 dhe K.U 32

Përgjatë K.U 31 dhe 32 janë kanale ujitës ne zonën Malihebe. Ne këto kanale është vërejtur qe skema ne disa zona nuk funksionon për shkak te bllokimeve dhe kuotave te projektuara gabim pasi nuk kishin pjerrësi qe te lejonin lëvizjen e ujit sipas skemës me gravitet. Veprat e artit kane pësuar dëmtime te cilat i kane nxjerre jashtë funksionit dhe ne disa vende nuk ka vepra.

Dëmtime ka dhe kanali ne disa pjese te tij për shkak te thyerjeve te betonit apo dhe gërryerjes se mbushjes se kanalit.

Gjate hartimit te projektit janë mare parasysh këto problematika dhe janë paraqitur ndërhyrjet përkatës ene mënyre qe skema te jete përsëri funksionale.

Figure 1-5 Foto te problematikave te K.U 31 dhe 33

Kanali ujitës dhe 32-1-2 dhe K.U 33-3-2

Përgjatë K.U 31 dhe 32 janë kanale ujitës ne afërsi te Urës se Zanave. Ne këto kanale është vërejtur qe skema ne disa zona nuk funksionon për shkak te bllokimeve dhe kuotave te projektuara gabim pasi nuk kishin pjerrësi qe te lejonin lëvizjen e ujit sipas skemës me gravitet. Veprat e artit kane pësuar dëmtime te cilat i kane nxjerre jashtë funksionit dhe ne disa vende nuk ka vepra.

Dëmtime ka dhe kanali ne disa pjese te tij për shkak te thyerjeve te betonit apo dhe gërryerjes se mbushjes se kanalit.

Gjate hartimit te projektit janë mare parasysh këto problematika dhe janë paraqitur ndërhyrjet përkatës ene mënyre qe skema te jete përsëri funksionale.

Kanali ujitës dhe 32-1-1 dhe K.U 33-3-1

Përgjatë K.U 31 dhe 32 janë kanale ujitës ne afërsi te Urës se Zanave. Ne këto kanale është vërejtur qe skema ne disa zona nuk funksionon për shkak te bllokimeve dhe kuotave te projektuara gabim pasi nuk kishin pjerrësi qe te lejonin lëvizjen e ujit sipas skemës me gravitet. Veprat e artit kane pësuar dëmtime te cilat i kane nxjerre jashtë funksionit dhe ne disa vende nuk ka vepra.

Dëmtime ka dhe kanali ne disa pjese te tij për shkak te thyerjeve te betonit apo dhe gërryerjes se mbushjes se kanalit.

Gjate hartimit te projektit janë mare parasysh këto problematika dhe janë paraqitur ndërhyrjet përkatës ene mënyre qe skema te jete përsëri funksionale.

4. -Pershkrimi i gjendjes ekzistuese te mjedisit

Shtrihet për rreth 872.71 km² në një hidrografike me pranë liqenit me të njëjtin emër dhe lumenjtë Drin, Bunë dhe Kir në një ultësirë të "mbrojtur" nga liqeni, Alpet Shqiptare në lindje ku spikasin majat e Cukalit (1.722 m), Maranaj (1.576 m), Sheldisë (mali Sardonik i Barletit; për nga Shurdhahu) dhe Taraboshit (rreth 700 m) në perëndim dhe deti Adriatik. Në një rreze prej 45 km mund të arrihen ranishtet në Adriatik, shëtitjet e alpinizmi në Alpe, e kanotazhi nepër lumenj. Shkodra është një ndër qytetet më të rëndësishme të Shqipërisë.

Në rrethin e Shkodrës ndodhen hidrocentralet më të mëdha të vendit: ai i Vaut të Dejës dhe i Komanit të cilët janë përcjellësit kryesor të energjisë elektrike në shtëpitë e shqiptarëve. Qyteti vizitohet nga turistët gjatë gjithë vitit dhe ofron turizëm të shumëllojshëm ku vlen të përmendet ai kulturor, bregdetar, liqenor, lumor e malor nga Velipoja në Adriatik, Shiroka e Zogaj buzë liqenit, Sarda në Vau Dejës deri në Razëm, Shkrel, Bogë, Theth, Vermoshi nepër Malësi, shumë e shumë pika të tjera

Harta, Bashkia Shkoder

4.1–Kushtet klimaterike

Zona në studim (Ultësira Nënshkodrës) bën pjesë në nënzonën veriore klimatike mesdhetare fushore. Shtirja e kësaj fushe midis një relievi malor në veri-lindje e lindje lartësia e vogël mbi nivelin e detit (5 deri 500 m) kushtet e një relievi pak a shumë të rrafshët dhe përmasat e kufizuara janë faktorët që kanë përcaktuar tiparet klimatike e karstike të saj. Midis faktorëve lokalë përmendim, së pari shtirjen gjeografike të kësaj fushe në skajin perëndimor të vendit tonë dhe hapja e gjerë e saj nga jug-perëndimi që lejon depërtimin lehtësisht të erërave të ngrohta detare, ndërsa ndikimi kontinental vjen nga gryka e Drinit(Vau-Dejës).

Në fushën e Nënshkodrës numri i mjaftueshëm i vendmatjeve meteorologjike krijon mundësi për një studim të hollësishëm të veçorive kryesore hidrometeorologjike. Për rastin konkret ne morëm këto vendmatje meteorologjike të cilat janë më reprezentative për studimin e objektit tonë si vendmatja meteorologjike Shkodër “A” me lartësi të vendmatjes $H_s=13.0m$;

Dajç $H_s=8.0m$; Bushat $H_s=20m$ dhe Velipojë $H_s=5.0m$.

Në Liqenin e Shkodrës mbizotëron klima mesdhetare. Potenciali vjetor i rrezatimit diellor është 2054 kw/m^2 dhe konsiderohet si një vlerë e lartë, me rëndësi të madhe si një faktor ekologjik për këtë zonë. Mesatarja vjetore e ditëve me diell për liqenin është 116,4, ndërkohë që ditët me re janë 73 – 106. Aktiviteti i erës përkufizohet nga faktorët e ciklonit mesdhetar dhe ballkanik, por dhe nga faktorët lokale. Në pjesën shqiptare (zona e Shkodrës) mbizotërojnë erërat e lindjes dhe jug-lindjes, ndërkohë që në pjesën malazeze (Virpazar) mbizotërojnë erërat e veri-lindjes dhe jug-perëndimit. Në Liqenin e Shkodrës njihen 15 lloje erërash nga të cilat Murlani dhe Shiroku janë më të rëndësishmet.

4.1.1 Temperatura e ajrit

Temperatura ajrit është një nga elementët kryesorë klimatik që shërben për të karakterizuar klimën e një rajoni me regjimin e saj mesatar, me ecurinë e saj vjetore mujore e ditore si dhe vlerat ekstreme të saj ndikojnë në strukturat e veprave ndërtimore si ura tombina etj. Një analizë e hollësishme e kushteve klimatike të zonës në studim tregohet në grafikun e figurës dhe tabelën 1 shpërndarja e temperaturave mujore e vjetore për vendmatjet meteo rologjike Shkodër “A”, Bushat dhe Velipojë për periudhën 40 vjeçare.

Temperatura mesatare vjetore e ajrit është 14°C - 16°C. Temperatura më e lartë mesatare zakonisht është regjistruar në Gusht (në Shkodër 21,4°C – 27,5°C dhe Virpazar 20,1°C – 29°C) dhe mesatarja më e ulët në Janar (në Shkodër 0,5°C – 6,5°C dhe Virpazar 0,6°C – 6,7°C). Vlerat më të larta të lagështisë së ajrit janë regjistruar në Nëntor (77%), ndërkohë që më të ultat në Korrik (55%). Mesatarja vjetore e shiut në liqen është midis 1750 mm dhe 2500 mm, por sëbashku me basenin disa zona reshjet arrijnë mbi 3,000 mm. Vlerat më të ulta të reshjeve të shiut janë regjistruar në Korrik (42 mm në Shkodër dhe 46 mm në Virpazar) dhe më të lartat në Nëntor (274 në Shkodër dhe 349 në Virpazar).

Vendmatja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Mes
Shkodër “A”	4.7	6.0	9.4	14.0	18.0	22.2	24.9	25.2	21.4	16.1	11.8	6.8	15.5
Bushat Bunë	6.2	8.2	10.3	13.4	18.2	21.6	23.9	23.8	20.4	15.6	11.	7.3	15.0
Velipojë	6.6	8.5	10.3	13.5	18.2	22.1	24.0	23.9	21.2	16.2	11.9	7.4	15.3

Temperaturat mesatare mujore

4.1.2 Reshjet atmosferike

Reshjet atmosferike janë një nga elementet më të rëndësishëm klimatik që përcaktojnë veçoritë klimatike të zonës. Në rastin e projektimit të një rruge veçoritë e reshjeve atmosferike kanë një rol të rëndësishëm sepse kanë të bëjnë me projektimin e drenazhimit që lidhet direkt me mbrojtjen e rrugës dhe nga ana tjetër edhe me kushtet e transportit të mjeteve lëvizëse. Siç tregohet në grafikun me poshte shpërndarja e reshjeve gjatë vitit ka formën e “U” që është tipike e një regjimi Mesdhetar të reshjeve. Sasia më e madhe e reshjeve pritet gjatë periudhës së ftohtë të vitit dhe muajt më të lagët janë nëntor-dhjetor-janar (Dajç-Buna 227, 216, 223 mm; Bushat Buna 211, 216, 214 mm). Muaji më i thatë është korriku (përkatesisht 40, 43 mm).

Sasia e reshjeve vjetore në zonën në studim është nga më të mëdhatë jo vetëm në Ultësirën Bregdetare, por edhe në të gjithë vendin. Në krahasim me vlerën mesatare në territorin shqiptar (1400 mm), kjo zonë renditet ndër zonat më të lagëta të Shqipërisë. Në tabelën me poshte jepen reshjet mujore dhe vjetore shumëvjeçare për vendmatjet meteorologjike Shkodër “A”, Dajç Bunë dhe Bushat Bunë dhe Velipojë. Duke patur parasysh sasinë maksimale për 24 orë të reshjeve dhe intensitetin për intervale të ndryshme kohe në periudha të ndryshme kthimi (return periods), kjo zonë karakterizohet nga një intensitet të lartë reshjesh. Në Shkodër “A” bien 239 mm, Dajç Bunë 196 mm dhe Velipojë 232 mm

Vendmatja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Shuma
Shkodër	210	179	158	127	113	56	33	45	132	348	235	261	1800
Dajç Bunë	223	174	151	135	110	64	40	58	120	175	227	216	1690
Bushat Bunë	214	158	139	124	108	67	43	63	131	169	211	216	1650
Velipojë	196	136	128	116	94	66	33	67	105	161	224	194	1520

Reshjet më të mëdha 24 orëshe

Vendmatja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Vjetore
Shkodër	152	106	191	155	205	96	96	230	239	209	163	143	239
Dajç Bunë	101	136	68	76	182	131	55	85	125	113	196	152	196
Bushat Bunë	118	95	97	53	181	120	120	133	331	93	159	99	331
Velipojë	135	163	192	145	232	137	65	127	163	130	146	177	232

Rreshjet mujore dhe vjetore:

Në projektimin e rrugëve përveç reshjeve mujore vjetore 24 orëshe, rëndësi paraqet edhe shpeshësia e shfaqjes së reshjeve të vogla si 0.1 mm, 1.0 mm dhe 10.0 mm gjatë vitit. Për këtë janë llogaritur për të gjithë periudhën me të dhëna për vendmatjet Dajç dhe Bushat numri i ditëve me reshje 0.1, 1.0 dhe 10.0 mm të cilat paraqiten në tabelën perkatëse..

Nga studimi i materialit që paraqitet në tabelë rezulton se dekada e gjashtë e shekullit të kaluar është me e lagëta e serisë shumëvjeçare të të dhënave meteorologjike për reshjet atmosferike kurse dekada e pestë e shekullit të kaluar është që ka reshje më të pakta. Për dy vendmatjet të marra në shqyrtim raportit ndërmjet maksimaleve dhe minimaleve është 2.5.

Bora

Në zonën në studim bora është një fenomen i rrallë dhe kur qëllon të bjerë, ajo nuk krijon shtresë. Në goftë se krijon shtresë, koha e qëndrimit të saj është shumë e shkurtër. Në zonën në studim, çdo vit vrojtohen mesatarisht 1 deri 5 ditë me borë. Këto ditë vrojtohen më tepër gjatë muajve të periudhës së ftohtë të vitit, sidomos dhjetor, janar dhe shkurt. Shtresa e borës qëndron gjatë vetëm gjatë dimrave të jashtëzakonshëm që shoqërohen me temperatura negative, të tilla kanë qenë dimrat e viteve 1954, 1962-63 dhe sidomos viti 1985.

4.1.2.1 Lageshtia e ajrit, era

Si një tregues i rëndësishëm i lagështisë së ajrit shërben lagështia relative e ajrit e cila ka një ndikim të drejtpërdrejtë në aktivitetin ekonomik dhe njerëzor. Siç shihet edhe nga zona e marrë në studim karakterizohet nga vlera mesatare të lagështisë relative të ajrit që luhaten në vendmatjen meteorologjike të Shkodrës nga 56 deri 76 dhe 65 deri 72 në

Vlerat më të larta të lagështisë mesatare relative përgjithësisht vrojtohen në periudhën e ftohtë të vitit, që është e lidhur me veprimtarinë ciklopikë që zhvillohen gjatë kësaj

Mesatarja mujore e vjetore e lagështisë relative

Vendmatja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Mes
Shkodër	75	72	68	68	67	63	56	56	64	70	73	76	68
Velipojë	69	69	67	70	70	70	65	67	69	65	72	70	69

Në zonën në studim maksimumi i lagështisë relative është në orën 4 dhe 5 ndërsa minimumi në orën 14 dhe 15. Në pjesën më të madhe të natës, lagështia relative qëndron pothuajse e pandryshuar. Për të karakterizuar lagështinë relative të ajrit përdoret një tregues tjetër i rëndësishëm i këtij elementi, numri mesatar i ditëve me lagështi relative mbi 80% në orën 1400 të vrojtimit. Ky tregues gjen një përdorim të gjerë praktik. Në vendmatjet meteorologjike Shkodër ai është 57.5 ditë ndërsa në Velipojë është 40.8 ditë.

Era

Regjimi i erës ka një rëndësi të veçantë si për formimin e kushte klimatike, ashtu edhe për qëllime praktike. Për të përshkruar regjimin e erës në zonën në studim Baçallëk-Gomsiqe(Velipojë) do të marrim të dhënat meteorologjike Shkodër dhe Velipojë. Në parametrat kryesorë të erës përfshihen të dhënat për drejtimin e saj (shpeshtësia sipas drejtimeve të ndryshme), si dhe shpejtësia e saj sipas drejtimeve të ndryshme.

4.2 -Gjendja e tokave dhe përdorimi i tyre

Ne përgjithësi, tokat e Nenshkodres janë të pershtatshme për zhvillimin e bujqësisë me bimët e arave (drithëra, foragjere, perime, por edhe pemëtaria, vreshtaria, ulliri dhe bimët mjekësore). Tokat në këto zone janë me një përqendrim 0-5 %, me ujëra nentokesore afër sipërfaqes dhe të predispozuar ndaj permbytjeve dhe ndryshimit të cilësive fizike dhe kimike. Në Oblike, Dajç, Guri i Zi dhe Bushat, dominojnë tokat aluvionale, të cilat pas permbytjeve kërkojnë një punë të vecantë për rehabilitimin e tyre.

Fusha e Nenshkodres ndërtohet nga depozitimet e perziera ranore, deltina dhe gelqerore që janë depozituar nga prurjet e lumenjve dhe ujëra nentokesore afër sipërfaqes. Nisur nga kjo përberje nevojitet që të përdoren teknologji të punimeve dhe praktika bujqësore të diferencuara dhe ulja e nivelit të ujerave nepermjet thellimit dhe pastrimit të sistemit të kullimit. Në përputhje me klasifikimin kombëtar të tokave, ndeshen sipërfaqe të kufizuara të tipit të kafejta malore në Bushat, Gurin e Zi dhe Oblike dhe sipërfaqe të kufizuara toka të tipit të kafejta livadhore në Bushat. Në të gjitha komunat (Bushat, Guri i Zi, Ana e Malit dhe Dajç) dominojnë tokat aluvionale. Në komunën Dajç këto toka zënë rreth 70 % të sipërfaqes të tokës bujqësore. Tokat aluvionale janë shumë të pershtatshme për shumicën e kulturave bujqësore.

Në përputhje me klasifikimin ndërkombëtar, në këto zone, ndeshen tipet fluvisol, cambisol, arenosole, gleysol. Cdo tip i tokës është e pershtatshme për një grup të kulturave bujqësore dhe kërkojnë të zbatohen masa dhe praktika bujqësore të diferencuara. ndore, ndërkohë që ka disa lloje të kafshëve shtëpiake në këtë zonë.

Bujqësia është një nga aktivitetet kryesore për zonën e Nenshkodres. Nga sipërfaqja e përgjithshme e tokës bujqësore, prej 19 180 ha, toka janë 15 795 ha ose 82 % të sipërfaqes së përgjithshme të tokës

bujqesore dhe pemtaria 638 ha ose 3.4% te tokes bujqesore. Ne siperfaqen e dru frutoreve 72.8% te siperfaqes e ze ulliri, ndersa vreshtat dhe agrumet 98.9 ha. Rreth 75 ha jane mbjelle me bime mjekesore. Nga siperfaqja e tokes are, mbeten te pakultivuara (djerre) 2 672 ha ose 17% e siperfaqes te tokes are, qe eshte nje siperfaqe e konsiderueshme (Raporti vjetor, Drejtoria Rajonale e Bujqesise). Gjate vitit 2010 kjo siperfaqe eshte rritur per shkak te permbytjeve te muajit janar. Niveli i perdorimit dhe kultivimit te tokes bujqesore per vitin 2011, ne kete zone mund te verifikohet saktesisht gjate muajit Maj. Bujqesia ne komunat e studiuara, konsiderohet me nje zhvillim te paqendrueshem dhe shfrytezimi I kapacitetit prodhues te tokes per nivelin e prodhimit bujqesor eshte ne nivelin 50-60 %, pra bujqesia eshte pothuajse e pazhvilluar. Ne bimete e arave qe mbillen ne kete zone, peshen kryesore e zene mbjellja e bimeve foragjere, dritherat dhe perimet. Siperfaqja e tokes are prej 15 795 ha eshte kultivuar me: drithera 4 160 ha (26%), perime 1 930 ha (12 %), foragjere te njoma 7 000 ha (43 %) dhe patate, fasule duhan 560 ha (3.5 %).

- Mungesa e kullimit dhe permbytjet e vazhdueshme, shenojne rendimente 30-40 % me te uleta nga kapaciteti prodhues qe kane tokat e kesaj zone ne kushtet e aplikimit te praktikave bujqesore normale. Keshtu rendimenti i dritherave varion nga 30kv/ha grure deri ne 55 kv/ha miser. Nje rendiment me i qendruesher arrihet ne kulturat e perimeve, qe luhaten.

4.3 –Hidrologjia

Vecorite hidrologjike

Veçoritë hidrologjike të rajonit varen në radhë të parë në klimën e tij, topografinë dhe gjeologjinë e tij. Traseja rrugore zhvillohet në fushën e Nënshkodrës në bregun e majtë të lumit Buna që hyn në Ultësirën Bregdetare (pjesa veriore). Hidrologjia e zonës përbëhet nga dy lumenj Buna dhe Drini të cilët deri në shekullin e kaluar fusha e Nënshkodrës u është nënshtruar vërshimeve të Bunës, Drinit dhe Gjadrit. Nga këto vërshime u formuan disa kënetat në brendësi të saj. Për tharjen e tyre u sistemuan shtretërit e lumenjve. Për ujitjen e saj u hapën kanale ujësjellëse midis të cilëve dallohen kanali Vau-Dejës-Trush. Në figurë (harta e vitit 1940 Botim i Institutit Gjeologjik Italian) paraqitet gjendja natyrore e fushës së Nënshkodrës para bonifikimit të saj në fillimet e shekullit XX.

4.4–Flora dhe fauna

Flora

Flora është mjaft e pasur, bimesia është e zhvilluar dhe është e karakterit mesdhetar. Për këto ekosisteme, njihen rreth 800 lloje bimesh nga 1 900 lloje që ka rajoni i Shkodrës. Nga këto rreth 170 janë lloje hidrophile (ujore) e helophile (mocalore) dhe me pak halofite (te ujerave të kripura). Në ekosistemet komplekse të deltes së Bunës janë jasur mbi 20 lloje bimesh të rralla dhe të kërcënuara.

Disa nga bimët e rralla dhe me karakteristike janë:

1. Arra e ujit (*Trapa natans*), e rrallë dhe e kërcënuar në shkallë globale, takohet në liqen, Bunë dhe në kanalet e kënetës së Domnit e Velipojes;
2. Marsilia (*Marsilea quadrifolia*), e rrallë dhe e kërcënuar në shkallë globale, takohet në liqen;
3. Hidrokotili (*Hydrocotyle vulgaris*) e rrallë takohet në liqen dhe Ishullin e Franc Jozefit;
4. Dushku ose Rrenja (*Quercus robur ssp. scutariensis*), në rrezik zhdukje, takohet në Rezervat dhe Ishullin e Franc Jozefit;
5. Baldelia (*Baldelia ranunculoides*), e rrallë, takohet vetëm në Rezervat;
6. Salepi kënetor (*Orchis palustris*), i rrallë, gjetur në Rezervat dhe Ishullin e Franc Jozefit etj.

Habitatet

Ky kompleks ligatinor karakterizohet nga një larmi habitatesh mjaft të favorshme për rritjen dhe zhvillimin e një larmie organizmash bimore dhe shtazore.

Habitatet kryesore:

- ujëra detare (pjesa e Detit Adriatik, Ulqin-Rana e Hedhun);
- Komunat e Zonës së Ulet të Qarkut Shkoder
- estuarine (Delta e Bunës);
 - liqene (liqeni i Shkodrës dhe Liqeni i Shasit);
 - lumenj (lumenjtë Drin, Buna, Moraca etj.);
 - lagunë (Laguna e Vilunit);
 - ligatina dhe kënetat përreth sistemit hidrologjik (Domen, Mertemza, Kriporja e Shtojit, Ulqin etj.);
 - plazhe ranore (Ulqin – Velipoje);
 - duna ranore, tokë e kultivuar, livadhe, ishuj (Ada, Ishulli i Franc-Jozef dhe 7 ishuj të vegjël në fillim të Lumit Buna);
 - pyje aluvionale të plepit, shëlgut e frashërit gjethengushtë;
 - pyje mesdhetare;
 - ujëra nëntokësore;
 - kanale kulluese;

Kjo larmi habitatesh të paraqitura dhe në hartën nr. 1 është rezultat i veprimit të shumë faktorëve të favorshëm gjeografik, gjeologjik, ekologjik e limnologjik. Zona e ulet të Qarkut të Shkodrës është zonë nderkufitare (Shqiperi- Mali i Zi), prandaj vlera natyrore dhe ekologjike e ekosistemeve të lagështa (wetland) ka një rëndësi të vecantë në nivel kombëtar e nderkombëtar, për më tepër që ato karakterizohen edhe nga një diversitet i lartë ekologjik e biologjik. Diversiteti i lartë ekologjik, i shprehur me një larmi

Fauna

Fauna e kesaj zone eshte gjithashtu mjaft e larmishme. Ajo perbehet nga mbi 3 000 lloje kafshesh vertebrore e jo vertebrore, qe jane pjese e grupeve te ndryshme ekologjike, si zoobentos, zooplankton, nekton, shpende etj. Ne ekosistemet komplekse te deltes se Bunes jane evidentuar mbi 120 lloje kafshesh te rralla dhe te kercenuara.

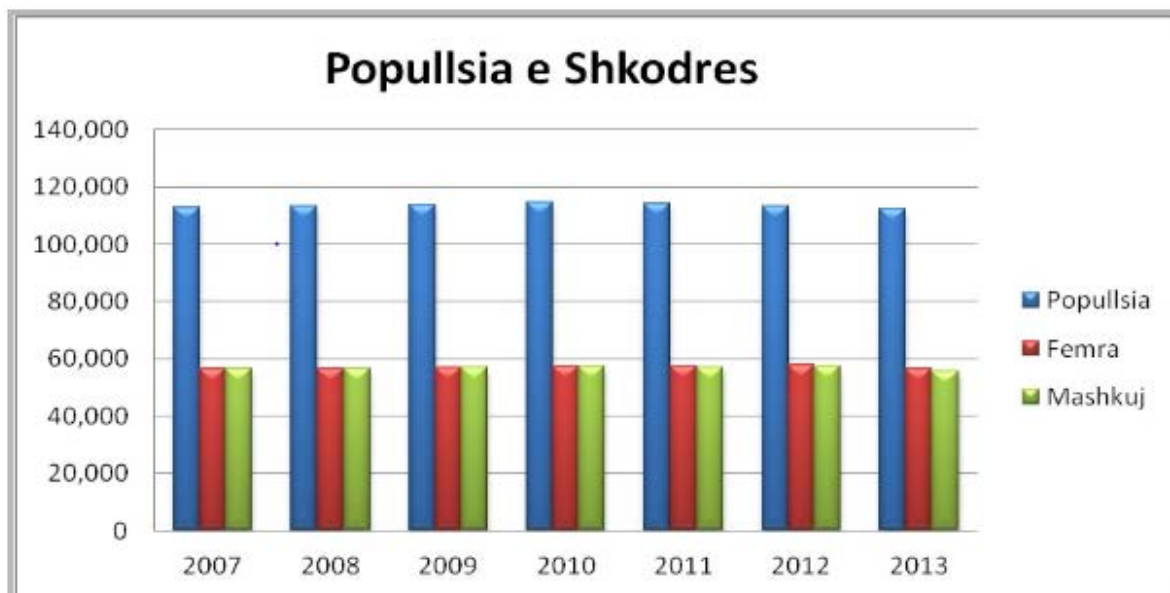
Disa nga grupet e kafsheve me karakteristike dhe me me interes jane:

- Molusqet mbi 40 lloje, prej te cileve shumica jane Gastropode (rreth 30 lloje) dhe me pak Bivalvia (rreth 10 lloje), te cilet takohen midis makrofiteve jo te zhytura dhe notuese, si Theodoxus, Viviparus, Planorbis, Lymnea, Dreissena etj.
- Peshqit , mbi 120 lloje dhe nenlloje, nga te cilet rreth 56 takohen ne ujerat e embla, 35 lloje ne Lagunen e Vilunit dhe pjesa tjeter jane peshq te ujerave bregdetare. Peshqit u perkasin kryesisht familjes se krapit, mbi 25 lloje dhe familjes se troftave rreth 10 lloje. Rreth 13 lloje jane migratore: blini, ngjala, levreku, qefulli i veres e vjeshtes, kubla, shojza etj. Shume nga keto lloje kane vlera ekonomike, si krapit, qefujt, ngjala, gjucat, kubla, karasi, levreku, koca, barbuni etj.
- Shpendë ujqorë te ndare ne (i) dimërues rreth 60 lloje ku numrin me te madh te tyre e perbejne rosat, capkat, baltaket dhe karabullaket, dhe (ii) folenizues mbi 10 lloje, ku me te pranishem jane zhytra e vogel, zhytra e madhe, gakthi i vogel, pula e ujit, bajukla

4.5–Popullsia

Të dhëna për popullsinë e qytetit të Shkodrës

Viti	Popullsia	Femra	Meshkuj
2007	112,783	56,416	56,367
2008	113,350	56,697	56,653
2009	113,824	56,901	56,923
2010	114,624	57,318	57,306
2011	114,150	57,508	57,032
2012	113,151	57,650	57,440
2013	112,276	56,570	55,706

4.6-Gjeomorfologjia

Nga ndërtimi gjeologjik zona në studim përbëhet nga formacione karbonike e terrigjene. Formacione karbonike janë kryesisht gëlqerorë si kodrat e Kakariqit dhe të Rencit dhe vazhdim verior të këtij të fundit siç janë mali Kola, kodrat e Gjymtit, Sukës, Recit etj. Që shtrihen në anën lindore të fushës së Velipojës. Formacioni flishor ndërton një radhe kodrash të ulëta (50-100 m) siç janë kodrat e Bërdicës etj.

Formacionet molasik përfaqësohen nga depozitimet e kuaternarit janë depozitimet aluviale proluviale. Depozitimet aluvialeproluviale kanë përhapje mjaft të madhe dhe janë rezultat i prurjeve të ngurta të lumenjve, veçanërisht të Bunës dhe Drinit.

Zona e Nënshkodrës është një zonë fundosjesh e thyerjesh, e cila gjendet në një proces destabilizimi tektonik të vazhdueshëm, gjë që dëshmohet nga tërmetet e fuqishëm që e tronditin herë pas here atë (1855, 1876, 1905, 1979) dhe që shkaktojnë ndryshime edhe në reliev.

4.7-Cilesia e ajrit

Në bazë të të dhënave të monitorimit , ajri urban në këto zone rezulton i pastër për 4 treguesit e monitoruar, SO₂, NO₂, O₃, dhe Pb të cilët rezultojnë brenda normave të lejuara të Standardit Shqiptar dhe të BE në të gjitha stacionet dhe qytetet e monitoruara.

Monitorimi i ndotjes atmosferike nëpërmjet analizës elementare të aerosoleve, konfirmon se përmbajtja e metaleve toksike në ajrin urban në qendër të Tiranës rezulton në vlera mjaft më të ulëta se normat e lejuara. Kurse elementet e lidhur me pluhurin tokësor, si K, Ca, Ti dhe Fe janë në përqëndrime më të larta.

Në përgjithësi erërat mbizotëruese vijnë nga anët veriperëndimore dhe juglindore të objektit. Ky fillad freskues detar mund të vërehet veçanërisht gjatë periudhës së verës. Për të vlerësuar situatën në lidhje me cilësinë e ajrit u përdorën të dhëna mbi ndotësit e ajrit të marra nga stacionet matëse ekzistuese më përfaqësuese dhe më pranë zonës së projektit.

Cilësia e tanishme e ajrit në zonën e Projektit është tepër e varfër: në pjesën perëndimore të dhënat e matura japin një vlerë mesatare vjetore të matur të PM₁₀ (grimca me masë 10 micrometer ose më pak) prej 354 µg/m³. Në pjesën lindore PM₁₀ është 96 µg/m³. Këto vlera duhen krahasuar me standardin shqiptar për këtë parametër që është 70 µg/m³ dhe standardin Evropian që është 40 µg/m³ (që duhet pakësuar në 20 në të ardhmen).

Ndotësit e ajrit mund të jenë grimca pluhuri, kimikate apo materiale biologjike, të cilat kanë efekte mbi organizmin e njeriut, mjedisin apo atmosferën.

Disa nga grupet më të rëndësishme të indikatorëve të cilësisë së ajrit janë:

SO₂, NO_x dhe NH₃ (amonjaku), të cilët shkaktojnë edhe shirat acide;

CO₂, CH₄ (metani), NO₂, të cilët lidhen me emëtimin e gazrave;

PM₁₀, LNP, që tregojnë masën e grimcave të ngurta në ajër.

Secili prej këtyre indikatorëve, shkaktohet nga arsye të ndryshme. Historikisht, ndotësit kryesorë të ajrit në Shqipëri kanë qenë industritë e kromit, bakrit, metalurgjiku celikut, cimentos dhe TEC-et, etj. Duke nisur që nga vitet '90, një pjesë e madhe prej tyre u mbyll. Në vitet e fundit, ndotja ka ardhur kryesisht nga nxjerrja dhe përpunimi i naftës, prodhimi i cimentos, djegia e pakontrolluar e plehrave si dhe rritja e transportit.

Të dhënat mbi NO₂ dhe SO₂

Dioksidi i Azotit (NO₂) dhe Dioksidi i Sqfurit (SO₂) janë pjesë përbërëse e smogut dhe shkaktarë të shirave acidë. Ata krijohen nga djegia e qymyrit, naftës dhe derivatëve të saj. Secili prej tyre depërton shumë lehtë në organizmin e njeriut dhe mund të shkaktojnë sëmundje të mushkrive, të rrisin mundësinë e marrjes së viruseve si dhe irritime të syve apo lëkurës. Në ndërveprim me diellin dhe ujin në atmosferë, këto dy gazra shndërrohen në acide, të cilat bien në tokë në formën e shiut acid apo borës.

Në Shqipëri, normat e lejuara të këtyrë gazrave në atmosferë janë përcaktuar me Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 803, datë 4.12.2003, "Për miratimin e normave të cilësisë së ajrit". Ato janë mesatarisht 60 µg/m³ në vit për secilin indikator, apo 50% më të larta se normat e përcaktuara nga Bashkimi Europian, i cili ka një mesatare prej 40 µg/m³.

Keto te dhena jane marre nga Ministria e Mjedisit , Pyjeve dhe administrimit te ujrave . Cilësia e ajrit në hapësirën në studim për vet natyrën si hapësirë rurale, paraqitet në përgjithësi e e mirë. Rreziku i ndotjes është minimal, kjo për faktin se nuk ka akoma aktivitete industriale që mund të çlirojnë në atmosferë agjentë ndotës si CO₂, grimca pluhuri, blozë etj.

4.8-Zhurmat

Zhurma nga aktivitetet e ndertimit mund te jete e rendesishme per nje periudhe te kufizuar kohe. Nivelet e zhurmes te shkaktuara nga aktivitetet e ndertimit mund te ndryshojne shume, ne varesi te fazes se ndertimit dhe detyres specifike qe po kryhet.

Te gjitha pajisjet qe leshojne zhurme do te mirembahen ashtu siç duhet per te minimizuar ndikimin e zhurmes ne zone. Paisjet qe leshojne zhurme duhet te plotesojne standartet e BE rreth zhurmes te shkaktuar ne mjedis.

Duke iu referuar ligjit Nr.7994 , dt.12.07.2007 , "Per vleresimin dhe administrimin e zhurmes ne mjedis " investitori ka marre te gjitha masat per zhurma sa me vogla ne kete aktivitet qe kerkon te zhvilloje

- a) përzgjedhjes dhe përdorimit të pajisjeve që lëshojnë zhurmë të niveleve të ulëta,
- b) përzgjedhjen e vendit, që instalimi dhe funksionimi i mjeteve e pajisjeve që lëshojnë zhurmë, të garantojnë nivelin kufi në të gjitha mjediset, të cilat ndikohen prej saj ,
- c) masat parandaluese e zbutëse të zhurmës në pikën e lëshimit , përgjatë rrugëve të përhapjes dhe në mjediset që ndikohen prej saj.

Kufiri i lejuar për ndotjen nga zhurmat nga qarkullimi i automjeteve gjate ditës konsiderohet 65 dB, ndërsa gjatë natës 55 dB). Në zonën e projektit, nivelet e zhurmave janë nën nivelet e lejuara nga standartet nderkombetare.

4.9-Sizmiciteti

Duke analizuar kohen e rudhaformimit, facien e depozitimeve karbonatike dhe stilin tektonik vihet re qarte nje ndryshim i dukshem ndermjet strukturave ne rajonet nga Elbasani e me ne veri nga ato me ne jug. Ne veri te Elbasanit strukturat jane lineare, kryesisht izoklinale, me facie neritike, te karakterizare nga prania e foraminifereve bentosike, me moshe te orogjenezes ne fund te Oligocenit te hershem. Ndersa strukturat ne pjesen jugore jane te natyres antiklinale ose brahiantiklinale me facie te perziere, me fenomene paleogeografike dhe me moshe me te vonshme te orogjenezes (ne fund te Oligocenit te mesem). Ky dallim esencial interpretohet si efekt i ndikimit te terthores Vlore – Elbasan - Diber, ne jug te se ciles ndertimi tektonik kondicionohet dhe nga prania e prishjeve te tjera terthore

dytesore dhe tektonikes kripore. Nisur nga veçoritë e mesiperme, për të evidentuar me mirë ndertimin tektonik të kësaj zone, përshkrimin tektonik të saj do të bëjme sipas dy nenzonave tektonike të kondicionuar nga thyerja e thelle tektonike e lindur qysh në kohën e riftezimit të Albanideve të Jashteme.

4.10-Karakteristikat social ekonomike

Popullsia është heterogjene e ardhur në kohë të ndryshme dhe nga zona të ndryshmetë periferisë së Qarkut. Në këtë zonë bashkëjetojnë harmonishëm kulturat e zonës së Malësisë së mbi Shkodrës, të Zadrimës, Malësisë së Dukagjinit dhe asaj të Mirditës. Jeta e përbashkët ekonomike e sociale ka ndikuar në përzierjen e elementëve të kulturave të ndryshme. Megjithatë, në ceremonitë familjare e fetare, veshje, mënyrën e jetesës në familje, të folurit (nëndialektet), dallohen dukshëm elementët specifikë të secilës kulturë. Burimet njerëzore në zonën e Velipojës kanë potencialin e nevojshëm për t'u përgjigjur sfidave të zhvillimit: mbi 100 persona janë me arsim të lartë të profileve të ndryshëm, shumë banorë kanë arsimin e mesëm dhe të kualifikuar në profesione të ndryshme. Aktivitetet kryesore ekonomike të popullsisë së Shkodrës janë bujqësia, blegtoria dhe vitet e fundit ndërtimi, turizmi familjar dhe agroturizmi.

5.-Efektet e kësaj veprimtarie në mjedis të drejtperdrejta dhe të terthorta

5.1 -Ndikimet në fazën e ndertimit

Rikualifikimi i këtij segmenti rrugor Ndertimi do të bëhet sipas një projekti bashkekohor dhe që në fazën e projekt idese është konsideruar që do të zbusë ndikimet mjedisore . Aksi rrugor i tanishëm , ka qenë në gjendje jo të mirë përse i përket qarkullimit, sigurisë rrugore dhe sinjalitikës dhe gjatë ndertimit të tij shumë kohe më parë nuk janë marrë parasysh problemet e sigurisë rrugore dhe këtu kemi parasysh gjeometrinë e rrugëve.

Hulumtim të dhenash	Situata ekonomike -sociale - mjedisore	Fazat e projektit	Raportimi ndikimeve	Pershfirja e miniraportit
Rishikim i rregulloreve	Mbledhja e të dhenave të gjurmës së projektit	Punimet e projektit	Risistemimi(mini raporti)	Përfshirja e Planit Veprimit
Vizita në terren përpara hartimit të projektit	Analizimi dhe krahasimi	Raporti bazë	Plani Veprimit	Monitorimi dhe vlerësimi
Qëllimet	Baza	Vlerësimi i ndikimit	Planet menaxhuese	Implementimi

Rëndësia e efektit është formuluar si një funksion i receptorit ose ndjeshmërinë ndaj ceshtjeve mjedisore të zonës si edhe madhësisë së ndikimit të projektit në mjedis. Me fjalë të tjera, kriteret e rëndësishme janë përdorur për të raportuar efektin e ndikimit. Përshkruesit dhe kriteret për ndjeshmërinë e mjedisit të aspekteve të mjedisit janë të shënuara në tabele me poshte :

Shkalla në përcaktimin e rëndësisë së ndikimit duhet të mbështetet në argumentin e arsyetuar , gjykimit profesional dhe duke marrë në konsideratë dhe pikëpamjet e organi zmave përkatës . Për disa zëra, efektet e parashikuara mund të krahasohen me kufijtë sasiorë të nivelit të tyre për shkallën e rëndësisë. Caktimi çdo efekt në një nga pesë kategoritë e shkallës së rëndësisë, mundëson që çështje të ndryshme tematike do të vendosen në të njëjtën shkallë, në mënyrë që të ndihmojë procesin e vendim-marrjes në çfarëdo fazë të projektit në kuadër të të cilit është ky proces.

		<u>Variabli i ndikimit</u>					
		Nuk ndryshon	E parëndësishme	E vogël	E moderuar		E lartë
Vlera mjedisore(ndjeshmëria)	Shume e lartë	Neutral	E lehtë	E moderuar ose e madhe	E madhe ose shumë e madhe		Shumë e madhe
	E lartë	Neutrale	E lehtë	E lehtë ose e moderuar	E moderuar ose e madhe		E madhe ose shumë e madhe
	mesme	Neutrale	Neutral ose e lehtë	E lehtë	E moderuar		E moderuar ose e madhe
	E ulët	Neutrale	Neutral ose e lehtë	Neutrale ose e lehtë	E lehtë		E lehtë ose e moderuar
	E parëndësishme	Neutrale	Neutrale	Neutrale ose e lehtë	Neutrale ose e lehtë		E lehtë

5.1.1 Cilesia e ajrit

Çlirimet e gazrave në ajër që lidhen me ndertimin e vepres mund të ndodhin nga dy burime te pavarura:

→ Çlirime ndotesish nga djegiet e makinave private dhe atyre të ndertimit, me motor me djegie te brendshme.

→ Pluhuri që del nga punimet e prerjes se shtresave te betonit te sipërfaqeve që do punohen për shtrimin e transese .

→ Pluhur që del nga levizja e makinave mbi rruget e shtruara ne sheshin e objektit .

Çlirimet e gazrave në ajër që lidhen me ndertimin , për dy tipet e burimeve që u përmendën ndryshojnë sipas llojeve te veprimtarive dhe lidhen me fazat e ndryshme tipike të një projekti ndertimi. Kështu mund të dallohen fazat e mëposhtme të këtyre çlirimeve në projekt e vepres:

- Përgatitja e zonës për ndërtim që përfshin nivelimin dhe stabilizimin e dheut, aktivitetet preresë dhe mbushese, te cilat mund te përfshijne levizjen me makineri te renda per zhvendosjen e

dheut apo masave te shregullta, ngarkimin e materialeve, trafikun e automjeteve në rrugë te pashtruar te mjedisit;

- Largimi i mbeturinave te pengesave natyrore dhe atyre te krijuara nga dora e njeriut, të cilat mund te perfshijne hedhjet në erë, shperthimet, heqjet mekanike, ngarkim/shkarkimet e materialeve .

- Ndertimi i pergjithshem; i themeleve, kostruksiioneve prej çeliku, punimeve të brendshme dhe te jashtme, instalimeve dhe tubacioneve elektrike, hidraulik, ventilimit apo edhe ngrohjes.

Çlirimet e gazrave dhe pluhurave në ajër nga keto veprimtari të zakonshme ndertimi perfshijne:

- ⇒ Çlirimet e gazta nga djegiet (COV, NOx, CO, SOx, PM10) nga makinerite e renda levizese me dizel apo benzine, paisjet ndihmese portative si dhe automjetet e transportit të punonjesve
- ⇒ Pluhurat qe dalin (PM10) nga germimi i dheut apo nga shëmbjet e ndryshme që ndodhin në kantier.

Tabela 5.2 Te dhena mbi clirimin e gazeve nga makinerite e ndertimit

Pajisja	CO [gh ⁻¹]	COV [gh ⁻¹]	NOx [gh ⁻¹]	Sox [gh ⁻¹]	Dust [gh ⁻¹]
Makinë shtrimi, Eskavatorë dhe Buldozerë me rrota gome, Ekskavatorë të vegjël me rrota aktive	259.58	113.17	858.19	82.5	77.9
Autobetoniere, Rul, Autovinç, Kamjon, Traktor me rrota gome Autobot	816.81	86.84	1889.1	206	116
Vinç, Grup gjeneratori, Kompresor ajri, Saldatriçe, Çekiç pilotash	306.37	69.35	767.3	64.7	63.2

Ndonëse dihet që pajisjet e ndertimit çlirojne ndotësa të mjedisit, ndikimet pritet te jene minimale per disa arsye.

Gjate pergatitjes se zones nuk do kete shembje objektesh sepse sheshi i propozuar i projektit mbi të gjitha është i kufizuar dhe nuk ka nevoje për nje nivelim të tij për shkak të vetë gjëndjes momentale të vendndodhjes së sheshit.

Mjetet qe do te perdoren ne ndertim do te mirëmbahen rregullisht gjë qe do te sjelle si pasoje nje djegie të mirë te karburantit si dhe çlirime minimale te ndotesve te rastit si :

- monoksidi i karbonit dhe materialet pluhurore si PM10 dhe PM2.5.

- numri i mjeteve të transportit të mallrave apo edhe i punëtorëve do te jete i ulet dhe per rrjedhoje ato nuk do te krijojne ndikim te ndjeshem negativ. Persa i perket perhapjes se pluhurave, zonat e banuara me te aferta ndodhen disi larg nga sheshi i propozuar i projektit.

Sidoqofte, perhapja e pluhurit nga rruget dhe sheshi ndertimit mund dhe duhet te eliminohen apo minimizohen duke aplikuar masat e duhura zbutese, si :

Realizimi sa me shpejt dhe me lagie me uje te rrjedhshem i prerjes se betonit □ Perdorimi i lagies me uje te materialit te dale nga germimi ne menyre te tille ne perputhje me lageshtiren e momentit qe mos krijohet balte por mos dale pluhur gjate manovrimeve per ngarkim dhe transport jashte sheshit te ndertimit .

Kufizimi i shpejtesise se mjeteve transportuese □ Perdorimi i hinkave per betonet dhe materialet e tjera qe mund et gjenerojne pluhur

Keto clirime dhe ndikimet e tyre mund te konsiderohen te neglizhueshme, duke pasur parasysh kohezgjatjen e kufizuar te fazes se ndertimit te pontilit te struktures per kontroll automjetesh .

Në çdo rast, pamvarësisht nga proceset që do të kryhen, cilësia e ajrit nuk do të dëmtohet jashte standarteve të parashikuara. Kësisoj , ditet me te keqia do te ndodhnin gjate proceseve te zhvendosjes se dherave sidomos kur këto procese do të kryheshin në stinën e thatë të verës. Ne literaturen teknike jepet vlera reference 0.15-0.30 kg/ m³ muaj per clirimet e pluhurave qe perhapen ne mjedis. Keto çlirime mund te konsiderohen te pranueshme. Rikthimi i pluhurit ne toke, ne fakt, supozohet se do te jete shume i vogel dhe do te ndodhe vetem ne zonen prane sheshit të ndërtimit , keshtu qe nuk do te shkaktoje shqetësime mbetese për zonën rretheqark .

Tabela 5.3 Standartet e cilesise se ajrit dhe shkarkimet ndotese ne mjedis

Autoriteti	Ndotësit	Vlerat mesatare të elementëve ndotës						
		SO ₂			NO _x			
		Vjetore	24 h MAX	Ditore	Vjetore	24 orë Max	Ditore	Orare
Banka Boterore		0.10	0.5 (jasht)	1.0 (brenda)	0.05 ppm	-	0.05	-
SHBA		0.02pp m[a] 0.03pp m[b]	0.1ppm [a] 0.14ppm [b] 0.5ppm [ac]	-	0.05 ppm	-	-	-
WHO		-	90µg/m ³	-	-	-	-	190- 320 µg/m ³
UE		80 µg/m ³	-	-	200 µg/m ³	-	-	-

[a]-Dytësore të bazuara në ndikimet mjedisore

[b]-Parësore të bazuara në ndikimet shendetesore tek njerezit

[c]-Maksimumi prej tre oresh nje here ne vit

Në vlerësimet e cilësisë së ajrit, të dhënat janë siguruar duke marrë faktorë standard të të dhënave të monitorimit për ti përdorur gjatë projektimit; kjo sepse në Shqipëri këto matje kryhen vetem për qendrat e mëdha urbane ku jetojnë mbi 30% e popullsisë. Për vlerësimi i cilësisë së ajrit për do të shfrytëzohen nivelet e sfondit të matura në 2011 te referuara ne Raportin e Mjedisit të Shqipërisë si edhe nga programi EIMS për monitorimin e mjedisit, biodiversitetit, klimës etj.

Duke marrë parasysh se kontrollet për masat zbutëse të pluhurit janë propozuar për fazën e ndërtimit pritet që nivelet e pluhurit pritet të jenë të kontrolluara në mënyrë të vazhduar për të minimizuar ndikimet e pluhurit.

Legjislacioni shqiptar aktualisht nuk ka standarde të pranuar apo kufinj të vendosur për normat e depozitimit pluhurit. Megjithatë, normat ditore mesatare e depozitimit të pluhurit mund të përdoret për të treguar ndonjë ndikim të mundshëm problematik. Kodi rrugor i Britanisë lejon një normë maksimale prej 200 miligram (mg) në ditë për metër katror pas të cilit depozitimi i pluhurit mund të jetë problematik (mund të shkaktojë aksidente).

Norma jepet sipas tabelës së mëposhtme :

Ndotesi	Vendi i Aplikimit	Vlera Lim	Njesia matese
Pluhur i depozituar	UK	>200 mg/m ² /ditë =problem	Ditore

5.1.3 –Zhurmat dhe dridhjet

Zhurma nga aktivitetet e ndertimit mund te jete e rendesishme per nje periudhe te

kufizuar kohe. Nivelet e zhurmes te shkaktuara nga aktivitetet e ndertimit mund te ndryshojne shume, ne varesi te fazes se ndertimit dhe detyres specifike qe po kryhet.

Te gjitha pajisjet qe leshojne zhurme do te mirembahen ashtu siç duhet per te minimizuar ndikimin e zhurmes ne zone. Paisjet qe leshojne zhurme duhet te plotesojne standartet e BE rreth zhurmes te shkaktuar ne mjedis.

Kufijte e lejuar te zhurmava te ndertimit :

Kategoria e vleresimit dhe periudha e referuar	Kategoria A vlera e lejuar	Kategoria B vlera e lejuar	Kategoria C, vlera e lejuar
(LAeq)	dB(A)	dB(A)	dB(A)
Gjate natës ora 23.00-07.00	45	50	55
Mbrëmje dhe fundjavë	55	60	65
1900-2300 ditëjave			
1300-2300 Shtune			
0700-2300 djele	65	70	75
Gjatë ditës			
0700-1900 dite te javes			
0700-1300 shtune			

Kodin European thuhet se vlerat e kategorisë A do të përdoren kur nivelet e zhurmave ambientit (rrumbullakosur në më të afërt 5 dB) janë më pak se këto vlera.

Vlerat e kategorisë B janë do të përdoren kur nivelet e zhurmës në ambient (me një tolerancë 5 dB) janë të njëjta me vlerat e kategorisë A.

Kategoria vlerat e pragut C janë që do të përdoret kur nivelet e ambientit zhurmës (me një tolerancë 5 dB) janë më të larta sesa vlerat e kategorisë A.

Ku nivelet e zhurmës në ambientit tejkalojnë vlerat prag të listuara në tabelën e mësipërme atëherë mund të themi që kemi një ndikim të zhurmës nëse niveli total i zhurmës LAeq rritet më shumë se 3 dB për shkak të aktivitetit të ndërtimit.

Lloji objektit	Ditën dB Laeq (06:00-22:00)	Naten dB Laeq (22:00-06:00)
Spitale, shkolla, manastire	57	47
Zona rezidenciale	59	49
Zonat kryesore, zonat rurale, zonat miks	64	54
Zonat tregtare	69	59

Ndryshimi i nivelit të zhurmës dB(A)	Përgjigja subjektive	Shkalla e ndikimit
0 - 0.9	E papërfillshme	Asnje ndikim (parëndësishme)
1.0 - 2.9	Pak e përfillshme	E lehtë
3.0 - 4.9	E dallueshme	E mesme
5.0 - 9.9	Nga dyfishim ose me të lartë	E konsiderueshme
10.0 ose më shumë	Me shumë se dyfishim deri në shumë të lartë	Ndikime të ndryshme

Për të kategorizuar nivelet e zhurmës në ambient këto zhurma duhet të maten në tre pika të ndryshme dhe të dhënat duhet të rumbullakosen me një vlerë të afërt me 5 dB.

Të dhënat bazë të paraqitura në Tabelat e dhena janë rumbullakosur në përputhje me rrethanat dhe janë paraqitur më poshtë në tabelat në tabelat perkatëse, së bashku me kategorinë rezultante të vlerësimit të zhurmës të ndërtimit. Për sa i përket orarit të punës gjatë fazave të ndërtimit është e kuptueshme se ndërhyrjet do të ndodhin zakonisht në orarin 07: 00-18: 00. Në këtë këndvështrim periudha e natës nuk do të merret në konsideratë.

Është projektuar dhe menduar me parë që operacionet e ndërtimit do të ndahet përafërsisht në këto faza si më poshtë:

Faza parë e ndërtimit(prerje asfalti , germim)

Faza e dytë e ndërtimit(mbushje, shtrim me pllaka , ndertim KUB)

Faza e parë e ndërtimit (vendosje e ndricimit , perfundim i punimeve).

5.1.4 –Trafiku shtese i krijuar

Periudha e ndërtimit të ketij objekti do të karakterizohet nga një intensitet i larte i lëvizjes së makinerive që do të shërbejnë për transportimin e materialeve të germuara apo për pajisjet dhe elementët e ndërtimit si dhe transportin e punetoreve. Kategoria e transportit udhëtar apo e punetoreve të ndertimit qe shkojne e vijne nga sheshi ndertimit do të jetë e reduktuar.

Kontraktori do të paraqesë një Program të detajuar për Menaxhimin e Trafikut i cili duhet të marrë parasysh sa më poshtë:

- Kontraktori do të zhvillojë veprimtarinë e tij në mënyrë të tillë që të mos bllokojë në zonën e punimeve dhe në rrugën kryesore qarkullimin e mjeteve të tjera , duke marrë parasysh mirë të drejtat dhe konvencien e publikut.
- Në rast se Kontraktori propozon mbylljen e rruges, ai do të sigurojë një rrugë alternative për kalimin e trafikut, e cila duhet të aprovohet nga Supervizori.
- Programi të aprovuar të Manaxhimit të Trafikut nuk do t'i behet asnjë ndryshim pa marrë me parë lejen me shkrim të Supervizorit. Kontraktori do t'i japë Supervizorit 14 ditë kohë për të shqyrtuar çdo kërkesë për rishikimin e Programit për Manaxhimin e Trafikut.
- Programi për Manaxhimin e Trafikut do të jetë në të gjitha aspektet në përputhje me kërkesat e Specifikimeve të Veçanta.
- Kontraktori duhet të bëjë kujdes kur e kalon trafikun përmes Punimeve të tij që të gjitha germimet dhe gjera të tjera me rrezik të mbrohen siç duhet me bariera dhe të ndriçohen gjatë natës.

5.1.5 –Mbeturinat që krijohen

Gjatë periudhës së ndërtimit do të ketë dy burime mbeturinash:

Materiali i gërmuar për të realizuar infrastrukturën e parashikuar në tokë

Materiali i tepërt që do të rezultojë nga sheshimet apo nivelimet e ndryshme në zonën e shërbimeve dhe pranë trasesë.

Një pjesë e mbeturinave të ngurta të prodhuara gjatë punimeve tokësore mund të vijë edhe nga ambalazhet e materialeve të ndryshme të ndërtimit (çimento, dru, plastike, kartona, xham, materiale izoluese, etj.). Këto lloje mbeturinash mund të klasifikohen si inerte. Vetëm vajrat e kulluara mund të klasifikohen si të "rrezikshme". Punetoreve të ndërtimit do t'u kërkojë të mbledhin më vehte llojet e mbeturinave. Të gjitha materialet e larguara nga sheshi i ndërtimit do të menaxhohen sipas ligjeve dhe rregulloreve shqiptare në fuqi.

Materialet e rrezikshme qe do të përdoren detyrimisht gjate ndertimit, do te ruhen ne zonat e parashikuara me fund të dyfishte. Me këto masa, nuk ka pse të ndodhin ndikime negative te rendesishme gjate fazes se ndertimit te terminalit.

Per menaxhimin e duhur të këtyre mbeturinave, që nga ana tjetër mund te klasifikohen si mbeturina familjare, do te duhet të ngrihet një njësi portative e trajtimit të tyre.

5.2 Ndikimi ne mjedis gjate shfrytezimit

Me masat qe do te merren dhe kujdesin e duhur ky ndikim negativ mendojme te mos merret ne konsiderate.

Burimet kryesore te ndikimeve te mundshme mjedisore qe mund te rezultojne nga shfry tëzimi i ketij objekti perfshijne ndikimet ne zhurma , ne cilesine e ajrit dhe trajtimi i mbetjeve konsumatore te turisteve qe mund te vijne ne kete zone .

Burime te tjera te mundshme te ndikimeve ne mjedis perfshijne rrjedhjet e karburantit te mjeteve si dhe gjenerimi i nje volumi te vogel mbeturinash te ngurta.

Ndikimet e mundshme per t'u vleresuar në këtë rast janë:

- derdhjet aksidentale gjate manovrimin te automjeteve gjate levizjes dhe qendrimit ne vendet e lejuar te parkimit
- zhurmat, tymrat dhe çlirimet nga levizja e mjeteve
- mbetjet konsumatore .

Ndotjet konsiderohen ne nivele minimale ne te gjitha aspektet duke vecuar ndonje avari te mundshme.

Vendosja ne vendet e planifikuara me pare te koshave apo pajisjeve te tjera per grumbullim te mbetjeve konsumatore do te eliminoje ne maksimum shperndarjen e tyre ne terren te hapur dhe vend e pa vend . Ndikimi i mbetur mbi mjedis për këtë arsye është konsideruar të jetë i vogël (nega tiv). Ky ndikim do të jetë i përhershëm dhe i pakthyeshem.

Mbi këtë bazë, është përcaktuar se rreziku potencial i një ndotje të madh është më pak se 0.5% dhe për këtë arsye nuk ka nevojë për masa shtesë zbutëse. Madhësia e ndikimit të derdhjet e mundshme mbi mjedisin e ujit për këtë arsye është i papërfillshëm (negativ).

Praktikat më të mira të ndërtimit do të miratohet gjatë fazës së ndërtimit dhe do të aplikohen në praktikë për të minimizuar humbjen e dherave të ekspozuar gjatë reshjeve dhe për të ndaluar largimin e tyre para se të kalojnë në drejtim të rrymës së ujit. Ndikimi i mbetur mbi mjedisin e ujit për këtë arsye është konsideruar të jetë i vogël (negativ).

Ky ndikim do të jetë i përkohshëm dhe i kthyeshëm.

Lëvizja dhe mirëmbajtjen e pajisjeve në kantier gjatë fazës së ndërtimit do të paraqese një rrezik potencial të rrjedhjeve apo derdhjeve(p.sh. vajrave, grasos dhe karburanteve). Metodrat më të mira do të ndiqen në praktikë duke përfshirë edhe mirëmbajtjen proaktive të automjeteve si dhe ndarjen e zonave të larjes së automjeteve për të parandaluar rrjedhjen e ndotësve të kalojë në drejtim të rrymës. Ndikimi i mbetur mbi mjedisin e ujit për këtë arsye është konsideruar të jetë i papërfillshëm (negativ).

Ky ndikim do të jetë i përkohshëm dhe i kthyeshëm.

Ruajtja e karburantit dhe kimikateve në kantier gjatë fazës së ndërtimit do të paraqesë një rrezik potencial të rrjedhjeve apo derdhjeve. Metodatat më të mira do të aplikohen në praktikë duke përfshirë rrethimin dhe izolimin e zonave të magazinimit dhe duke i mbajtur larg nga receptorët e ndjeshëm (ujit në këtë rast) si dhe gjetjen dhe asgjësimin e sigurt të mbetjeve (p.sh. të zeza). Ndikimi i mbetur mbi mjedisin e ujit për këtë arsye është konsideruar të jetë i papërfillshëm (negativ).

Ky ndikim do të jetë i përkohshëm dhe i kthyeshëm.

Perdorimi i energjis elektrike :

Pika e lidhjes me tensionin e mesëm përcaktohet nga Ndërmarrja e Elektrikut që mbulon rrjetin shpërndarës të zonës, ku do të ndërtohet objekti dhe varet nga : pozicioni i objektit; nga linjat e tensionit të mesëm që kalojnë pranë objektit dhe nga ngarkesa që do të furnizohet me energji elektrike . Nga ana e përfituesit duhet të paraqitet pranë ndërmarrjes efektive, projekti elektrik i objektit së bashku me kërkesën për fuqinë e instaluar të tij.

Në pikën e lidhjes duhet vendosur një ndarës tensioni për linjën e re dhe në rast se pika e lidhjes është në një shtyllë, pra në ambientin e jashtëm, duhet që të bëhet tokëzimi i të gjitha pjesëve metalike (konstrukcioni mbajtës i ndarësit, sistemi i hapjes së ndarësit etj.) si dhe të bëhet mbrojtja atmosferike e saj.

Të dhënat teknike të ndarësit duhet të përcaktohen nga Inxhinieri Elektrik projektues në bazë të linjës ekzistuese ku do të bëhet lidhja, të ngarkesës që do të furnizojë kjo linjë, si dhe të gjatësisë së linjës së re.

Parametri mjedisor	Burimi	Vlera e ndikimit		
		E ulet (U)	Mesatare (M)	E Larte (L)
Ndotja e ajrit	Motorrat e makinave	U		
	Pluhur nga levizja makinave	U		
Ndotja e ujit	Kullimi	U		
	Mbetje te tjera	U		
Ndikimi ne trafik	Levizjet e makinerive	U		
	Levizjet e punonjesve	U		
Mbeturina te ngurta	I gjithë aktiviteti	U		

Ndikimet Forca dhe shtrirja në kohë e ndikimit

Mbeturinat :

Problemi i prodhimit te mbeturinave do te jete po aq i rëndesishem sa në periudhën e ndertimit sepse shfrytezimi i ketij objekti mund te prodhoje mbeturina kryesisht të karakterit urban ne sasi te

vogla . Keto mbeturina nuk jane te rrezikshme dhe llojet, sasite, data dhe menyra e largimit te te gjithë mbeturinave do te jene objekti i koordinimit me sektore te tjere afer struktures .

Zhurmet gjate ditës dhe ndikimet vizuale (p.sh. lëvizja e automjeteve dhe të njerëzve) si edhe ndikimit e ndricimit nga dritat e automjeteve (nese do punohet)gjatë natës mund të ulin mundësinë e përshtatshmërisë për gjitarët apo shpendët që mund të ndodhen në afërsi të sheshit qe do punohet . Këto ndikime do të jenë të larta për zonën ngjitur me rrugën dhe më të ulta larg saj.Të gjitha këto ndikime do të ulin numrin e gjitarëve apo shpendëve në zonat pranë shehsit te punimeve .Ndikimi tjetër është sepse mbyllja e korridoreve natyrore do te sjelle aksidente dhe demtime të gjitarëve që do të përpiqen të kalojnë rrugën.

5.3. – Vleresimi i ndikimeve dhe masat zbutese

Kohezgjatja dhe lloji i procesit që do të kryhet, janë faktorët bazë që merren parasysh në vlerësimin e rëndësisë së ndikimeve potenciale negative te ndertimit te veprave detare . Për të pasur një ide më përmbledhëse të këtyre ndikimeve, në tabelen 5.4 jane permbledhur parametrat mjedisore dhe burimet e mundshme te ndikimeve te percaktuara më sipër.

Per secilin rast, duke marre parasysh madhesine dhe kohezgjatjen e procesit është bere nje vleresim i rendesise se pergjthshme duke perdorur tre nivele: i Ulët (U), i Mesem (M) dhe i larte (L).

Tabela 5.4 Permbledhje e vleresimeve te ndikimit ne mjedis

Parametri mjedisor	Burimi	Vlera e ndikimit		
		E ulet (U)	Mesatare (M)	E Larte (L)
Zhurma	Gjate ndertimit	U		
Mbeturinat	Gjate germimit	U		
	Gjate ndertimit	U		
Ndotja e ajrit	Pajisjet e ndertimit	U		
	Levizjet e makinave		M	
	Levizjet e punetoreve	U		
	Pluhur nga aktivitetet		M	
Ndotja e ujit	Kullimi	U		
	Mbetje te tjera	U		
Ndikimi ne trafik	Levizjet e makinerive		M	
	Levizjet e punonjesve	U		

Ndjeshmeria e receptoreve

Bazuar mbi vlerësimin e madhësisë së ndikimit dhe ndjeshmërinë së receptorëve individualë, nje matricë e dhënë është zhvilluar në mënyrë që të sigurojë një tregues të shkallës së

rëndësisë të mundshme të çdo ndikimi paraprak të zhurmës gjatë fazës së ndërtimit dhe funksionimit.

Matrice treguese ndikimi ndaj receptorëve me ndjeshmeri të lartë

Shkalla e ndikimit	Receptore me ndjeshmer te lartë
E larte	Madhore
E konsiderueshme	E madhe-e moderuar
Mesatare	E moderuar
E lehte	E ulet
Pa ndikim	Neutral

5.3 –Masa te rekomanduara ne fazen e ndertimit

Per minimizimin e ndikimeve negative mjedisore rekomandohet :

- Të evitohet në maksimum rrjedhja e vajrave nga automjetet dhe mjetet e ndërtimit (ekskavatore, fadroma, vinca, betoniera, etj.)
- Të parashikohen mjete dhe mundësi për mbledhjen e vajrave ne rast derdhjeve aksidentale në toke dhe ne rrjetin e kanaleve kullues e vadites si edhe te kontraktohen subjekte të pocacme të cilat merren me trajtimin e tyre.
- Vendosja e mureve mbajtës apo pritave në zonat ku do të konstatohet rreziku i rreshqitjes së dherave
- Të shtrohen me beton sipërfaqet e pastrimit te automjeteve, ato te ndrimin te vajit te tyre si dhe sipërfaqet e stokimit te substancave te tjera ndotese.
- Bojrat dhe lendet e tjera toksike te perdoren me kujdes, per te mos ndotur token dhe ujrat.
- Marrja e masave për parandalimin e rreshqitjve të dheut, shpateve apo erozionit gjatë fazes së ndërtimit.
- Të evitohet ne maksimum ngjeshja e tokave bujqësore përreth sipërfaqes se objektit;
- Punimet e mundshme jashtë gjurmes se objektit, te kryhen në mot të thatë, dhe kur toka nuk eshte e lagur
- Të evitohet ne maksimum rrjedhja e vajrave, karburanteve nga mjetet e ndertimit (ekska vatore, fadroma, vinca, betoniera, etj.)
- Te mblidhen në njëvend te caktuar, në ene të papershkueshme, ne kantierin e ndertimit, mbeturinat e vajrave, grasove, etj.
- Vendi ku mendohet se mundësia e derdhjes pertoke te vajrave dhe grasove, te mbulohet nga një shtresë e papershkueshme nga këto lënde.
- Të mbahen ne gatishmeri produkte qe thithin keta ndotës

5.3.1 Masat e rekomanduara per shmangien e ndikimeve ne ajer

Sidoqofte, perhapja e pluhurit nga rruget dhe sheshi ndertimit mund dhe duhet te eliminohen apo minimizohen duke aplikuar masat e duhura zbutese, si :

- Realizimi sa me shpejt dhe me lagie me uje te rrjedhshem i prerjes se betonit
- Perdorimi i lagies me uje te materialit te dale nga germimi ne menyre te tille ne perputhje me lageshtiren e momentit qe mos krijohet balte por mos dale pluhur gjate manovrimeve per ngarkim dhe transport jashte sheshit te ndertimit .
- Kufizimi i shpejtesise se mjeteve transportuese
- Perdorimi i hinkave per betonet dhe materialet e tjera qe mund et gjenerojne pluhur

Keto clirime dhe ndikimet e tyre mund te konsiderohen te neglizhueshme, duke pasur parasysh kohezgjatjen e kufizuar te fazes se ndertimit te pontilit te struktures per kontroll automjetesh .

Metodat standarte me te mira per minimizimin e ngritjes se pluhurave jane :

- Lagie e shpeshtë e sipërfaqeve me pluhur;
- Zbatimi i kufijve të shpejtësisë në zonat nën ndërtim për të ulur sasinë e pluhurit që mund të ngrihet gjatë qarkullimit të tyre
- Mbulimi i materialeve stok
- Mbulimi i automjeteve që transportojnë materialet e ndërtimit
- Ngjeshja sipërfaqeve të rrugëve të ndërtimit aty ku është e mundur.
- Pluhurat e perftuara nga shpimet duhet të sperkaten me ujë të rrjedhshëm
- Punimet të përqendrohen me rradhë në secilen kors, për të eliminuargjenerimin e larte të pluhurave
- Nuk duhet të ketë djegie të hapura te materialeve te panevojshme në zonë
- Te gjitha materialet duhen transportuar të mbuluara që të minimizohet përhapja e pluhurave.
- Personeli i ekspozuar gjatë punimeve duhet të mbajë maska kundër pluhurave
- Të perdoren karburante qe plotesojne normat shqiptare lidhur me emetimet e gazrave.
- Të mos mbahen automjetet dhe mjetet e ndertimit ndezur gjate kohes kur nuk jane në punë.
- Të mirembahen dhe ndryshohen në kohën e duhur filtrat e motoreve te mjeteve te transportit e te ndertimit.
- Të minimizohet sa më shumë të jetë e mundur përdorimi i gjeneratorëve.
- Të mirembahen dhe ndryshohen ne kohen e duhur filtrat e motoreve te mjeteve te transportit e te ndertimit.
- Punetoret të mbajne maska kunder gazrave.
- Asfaltimi të kryhet në një kohe sa më të shkurtër dhe mundesisht ne temperatura sa më të ulta.

Duke marrë parasysh se kontrollet për masat zbutëse të pluhurit janë propozuar për fazën e ndërtimit pritet që nivelet e pluhurit pritet të jenë të kontrolluara në mënyrë të vazhduar për të minimizuar ndikimet e pluhurit.

5.3.2 Masat e rekomanduara per shmangien e ndikimeve ne ujerat siperfaqesore dhe nentokesore

Per te shmangur perhapjen e materialeve te lengshme, te cilat mund te demtojne rezervat ujore siperfaqesore apo nentokesore, duhet te merren masat e meposhtme zbutese:

- Veçimi i gjithë karburanteve dhe lubrifikanteve që dalin gjatë mirembajtjes së pajisjeve të ndertimit dhe grumbullimi i tyre ne vendet e duhura.
- Ndertimi i pengesave mbajtese rrotull te gjitha çisternave te depozitimit te karburanteve apo mos vendosja e tyre ne territorin ku do te punohet per terminalin
- Ndertimi dhe mirembajtja e fasiliteve per te larguar ujin e shiut nga strukturat mbajtese dytesore dhe largimi i karburanteve nga siperfaqja e materialit te grumbulluar .
- Pasi ti jene larguar lendet e rrezikshme, ujrat e gjeneruara gjate procesit te ndertimit te cilat nuk do te permbajne lende toksike do te bashkohen ne piken fundore te tyre me rrjetin e kanalizimeve te ujrave te perdorura te qytetit.
- Per trajtimin e mbeturinave sanitare, ndonese ne sasi te pakta, mund te perdoret perkohe sishit nje kontaktor i jashtem ose nje sistem i vogel per trajtimin e ujrave te zeza.
- Ne asnje rast, ujrat e zeza te patrajuara nuk do te derdhen ne ujrat rrjedhese lokale

5.3.3 Masat e rekomanduara per ndikimet mbi Zhurmat dhe dridhjet

Te gjitha pajisjet qe leshojne zhurme do te mirembahen ashtu siç duhet per te minimizuar ndikimin e zhurmes ne zone. Paisjet qe leshojne zhurme duhet te plotesojne standartet e BE rreth zhurmes te shkaktuar ne mjedis.

Duke iu referuar ligjit Nr.7994 , dt.12.07.2007 , ”Per vleresimin dhe administrimin e zhurmes ne mjedis “ VKM Nr.842 , date 03.12.2014 “Per miratimin e rregullores “Per mbrojtjen e sigurise dhe shendetit nga rrisqet e lidhura mezhurmen ne vendin e punes “investitori ka marre te gjitha masat per zhurma sa me vogla ne kete aktivitet qe kerkon te zhvilloje nepermjet :

- a) përzgjedhjes dhe përdorimit të pajisjeve që lëshojnë zhurmë të niveleve të ulëta,
- b) përzgjedhjen e vendit, që instalimi dhe funksionimi i mjeteve e pajisjeve që lëshojnë zhurmë, të garantojnë nivelin kufi në të gjitha mjediset, të cilat ndikohen prej saj ,
- c) masat parandaluese e zbutëse të zhurmës në pikën e lëshimit , përgjatë rrugëve të përhapjes dhe në mjediset që ndikohen prej saj.

Pajisjet qe do punojne te listuara me siper duhet te jene ne gjendje teknike te mire , te mos perdoren ne oraret e levizjeve pik , jane shume larg zones se banuar dhe ndikimi ne mjedis eshte i ulet.

Ka shumë masa që mund të ndërmerren në zonën e punimeve apo në parkun e automjeteve të cilat mund të minimizojnë zhurmat.

Këto janë janë masa të përdorura që përdoren në vendet e BE dhe reflektojnë praktikrat më të mira në fushën e ndërtimit nder te cilat duhet te kene vemendje :

- Fikja e mjeteve të panevojshme
- Duke përdorur izolues prej gome(mund te perdoren dhe goma te perdorura)
- Minimizimin e rënive nga lartësitë të materialeve;
- Duke i ndezur makinerite graudaulisht (njera pas tjetres) jo te gjitha njëkohe
- Mirëmbajtja e pajisjeve. Për shembull, zhurmat mund të reduktohen nga shtrëngimi i pjesëve të lirshme si edhe duke i puthitur ose fiksuar me material elastik (të tilla si gome) midis sipërfaqeve në kontakt.
- Zhurma nga pajisjet e ndërtimit mund të reduktohen me modifikimin ose me

aplikimin e metodave që reduktojnë nivelin e zhurmave. Megjithatë, modifikimet duhet të kryhet në konsultim me prodhuesit e pajisjeve për të siguruar se siguria për këte modifikim nuk dëmton pajisjen. Masa të tilla përfshijnë:

→ Për zhurma të vazhdueshme, të tilla si ajo e shkaktuar nga puna e motorëve me naftë, një zgjidhje për reduktim mund të jetë vendosja e një sistemi silenciator ose duke i përshtatur një mburojë akustike dhe duke e vendosur mbi kapakun e motorrit .

→ Zhurma të shkaktuara midis pjesëve të ndryshme të makinerive të cilat krijojnë një rezonancë mund të minimizohen duke modeluar fillimisht pajisjen duke i shtuar një shtresë izoluese ose duke ulur efektin nxitues të motorrit.

Në vendet ku nuk është e mundur reduktimi i zhurmës mund të merret në konsideratë dhe distance midis burimit të zhurmës dhe pritësit të saj. Për të patur një ulje maksimale të zhurmës këto faqe mbrojtës duhet të vendosen , sa më afër burimit të jetë të jetë e mundur. Psh:

- Grupimi i ndërësave në kantier dhe atyre ndihmëse mund të jëtë një pengesë e mirë për zhurmën
- Zonat të cilat janë gërmuar nën nivelin e tokës mund të përdoren për të vendosur pajisje statike si gjeneratorë, kompresorë dhe pompat.
- Vendet e ngritura mbi nivelin e zonës së punimeve të peiazhit apo të ndërtuara mund të shërbejnë për pozicionimin në to të pasjisjeve të zhurmshme.

5.3.4 Masat e rekomanduara për të shmangur trafikun shtesë të krijuar

Periudha e ndërtimit të këtij objekti do të karakterizohet nga një intensitet i lartë i lëvizjes së makinerive që do të shërbejnë për transportimin e materialeve të germuara apo për pajisjet dhe elementët e ndërtimit si dhe transportin e punetoreve. Kategoria e transportit udhëtar apo e punetoreve të ndërtimit që shkojnë e vijnë nga sheshi ndërtimit do të jetë e reduktuar.

Kontraktori do të paraqesë një Program të detajuar për Menaxhimin e Trafikut i cili duhet të marrë parasysh sa më poshtë:

- Kontraktori do të zhvillojë veprimtarinë e tij në mënyrë të tillë që të mos bllokojë në zonën e punimeve dhe në rrugën kryesore qarkullimin e mjeteve të tjera , duke marrë parasysh mirë të drejtat dhe konvencien e publikut.
- Në rast se Kontraktori propozon mbylljen e rruges, ai do të sigurojë një rrugë alternative për kalimin e trafikut, e cila duhet të aprovohet nga Supervizori.
- Programi të aprovuar të Manaxhimit të Trafikut nuk do t'i behet asnjë ndryshim pa marrë me parë lejen me shkrim të Supervizorit. Kontraktori do t'i japë Supervizorit 14 ditë kohë për të shqyrtuar çdo kërkesë për rishikimin e Programit për Manaxhimin e Trafikut.
- Programi për Manaxhimin e Trafikut do të jete në të gjitha aspektet në përputhje me kërkesat e Specifikimeve të Veçanta.
- Kontraktori duhet të bejë kujdes kur e kalon trafikun përmes Punimeve të tij që të gjitha gërmimet dhe gjëra të tjera me rrezik të mbrohen siç duhet me bariera dhe të ndriçohen gjatë natës.
- Për devijimin në rast se kërkohet , në një rrugë tjetër provizore, gjerësia e vijes së kalimit të rrugës së perkohshme do të jete sa gjerësia e vijes ekzistuese të kalimit apo 6 metra, cilado prej tyre të jete me e vogël.
- Për devijimin në një rrugë sekondare publike apo në një rrugë private, gjerësia e vijes së kalimit të rrugës së perkohshme do të jete e njëjte me vijën e kalimit ekzistues apo ndonjë gjerësi të tillë me të vogël me aprovimin e pronarit, nëse ka, edhe pasi të merret aprovimi i Supervizorit.

- Ne ato raste kur per mendimin e Kontraktorit eshte e pamundur te sigurohet nje devijim me dy korsi, do te sigurohet nje vije kalimi me nje korsi jo me pak se 3.5 metra te gjere per kontrollin e trafikut dhe vendet e kalimit, me aprovimin e Supervizorit.
- Pjesa anesore e rruges devijuuese do te pastrohet dhe do te mbahet e paster per nje gjeresi se paku 1.5 metra pertej anes se vijes se kalimit dhe per çfaredo gjeresi tjetër per te cilen do te bihet dakort me Supervizorin.
- Pjerresia e çdo devijimi nuk duhet te jete me shume se 10%, me perjashtim te rasteve kur eshte marre aprovimi i shprehur i Supervizorit dhe kalimi nga nje pjerresi ne tjetren duhet te behet me kthesa te buta vertikale, per te cilin duhet te jape aprovimin Supervizori.
- Kanalet anesore dhe tombinot e perkohshme te nje madhesie dhe kapaciteti te pershtatshem do te sigurohen pergjate rruges dhe ne rrugen e perkohshme. Per kete duhet te jape pelqimin Supervizori.

5.3.5 Masat e rekomanduara per menaxhimin e mbetjeve

Punetoreve te ndertimit do t'u kerkohej te mbledhin më vehte llojet e mbeturinave. Te gjitha materialet e larguara nga sheshi i ndertimit do te menaxhohen sipas ligjeve dhe rregulloreve shqiptare ne fuqi.

Materialet e rrezikshme qe do të përdoren detyrimisht gjate ndertimit, do te ruhen ne zonat e parashikuara me fund të dyfishte. Me këto masa, nuk ka pse të ndodhin ndikime negative te rëndesishme gjate fazes se ndertimit te terminalit.

Per menaxhimin e duhur të këtyre mbeturinave, që nga ana tjetër mund te klasifikohen si mbeturina familjare, do te duhet të ngrihet një njësi portative e trajtimit të tyre.

Projekti i terminalit perfshin dhe karakterizimin e dheut, ujit nentokesor dhe sedimenteve detare te zones ne fjale, me qellim mbledhjen e informacionit te qarte mbi ndikimet teknike dhe ekonomike te ndotjes, e cila potencialisht ekzistonte qe me parë, duke marre parasysh legjislacionin respektiv nderkombetar.

Ne baze te ketyre rezultateve, ne menyre qe te parandalohet ndikimi i ndotesave gjate germimit te themelit te nderteses , do te jete e nevojshme te largohet material i germuar qe supozohet te dale nga germimet e ndertimit te mjediseve të shërbimit dhe te depozitohet i sigurte. Keto materiale hedhurine do te vendosen ne zona te autorizuara nga pushteti vendor. Firma kontraktuese do te konsiderohet pergjegjes per ndotjen qe do te rezultojë ne zonat e permendura.

Vendosja sa me optimale e vendit te depozitimit te mbeturinave, ka për qellim te minimizojë rrezikun e ndotjes se dheut perqark dhe te ujit nentokesor per shkak te derdhjeve aksidentale të prodhimeve të naftes, dhe duhet te konsiderohet gjithashtu nje zgjidhje shume e mire per te izoluar dheun e ndotur dhe ujrat nentokesore nga mjedisi mbi to.

5.3.6 Masat e rekomanduara per resurset e materialeve

Perdorimi i burimeve te materialeve te ndertimit

-Ndertimi i ketij objekti do te kerkoje nje sasi te parashikuar dhe pershkruar me siper materialesh ndertimi që duhen transportuar nga vendi i prodhimit. Nga ana tjetër, për të realizuar ndërtimet përkatëse do të nevojitet një sasi e caktuar çimentoje dhe betoni te gatshem te pershkruar me

siper te cilet do te merren nga furnizues te licensuar dhe te certifikuar . Pjesa të caktuara te transese dhe/ose te mjediseve te sherbimit, do të ndërtohen me konstruksion hekuri. Në vija të përgjithshme ndikimi i përgjithshem i kesaj çeshtje vleresohet si "i moderuar".

6 . Plani i menaxhimit te mjedisit

Çdo veprimtari e rëndësishme që kryhet në marëdhënie me mjedisin, duhet të parashikojë në projektin e saj edhe Planin e Menaxhimit të Mjedisit (PMM) , qëllimi i të cilit është parandalimi, minimizimi dhe mënjanimi i ndikimeve negative ndaj mjedisit të veprimtarisë që propozohet të kryhet ne rastin tone te ndertimit te struktures se mbyllur per kontrollin e automjeteve.

Tabela 6.1 Praktika e menazhimit te mbetjeve ne teresi

Nr	Lloji i mbetjes	Riciklim/Riperdorim	Djegje	Groposje	Depozitim
1	Mbeturina ndertimi	☼		☼	☼
2	Mbetje drusore	☼	☼		
3	Mbetje plastike	☼			
4	Ene boshe	☼		☼	
5	Copa te ngurta betoni			☼	☼
6	Mbeturina leckash		☼		
7	Mbeturina letre , kartoni	☼	☼		
8	Mbetje tubash plastike	☼			

Objektivi i përgjithshëm është që të minimizohet ndikimi i mbetjeve që prodhohen gjatë fazës së ndërtimit nëpërmjet masave të mëposhtme:

të minimizohet sasia e mbetjeve që prodhohen

të rritet në maksimum sasia e mbetjeve që përdoren për riciklim – përfshirë veçimin e mbetjeve të riciklueshme në burim

të minimizohet sasia e mbetjeve që depozitohet në vendin për groposjen e mbetjeve

të garantohet që çdo mbetje e rrezikshme (p.sh. vajra të etj) janë magazinuar në mënyrë të sigurtë dhe janë transferuar në ambientet e përshtatshme

të shmangen ndikimet e pluhurit nga trajtimi i mbetjeve të ndërtimit

të garantohet që të gjitha mbetjet mbahen , etiketohen dhe asgjësohen si duhet , në përputhje me rregulloret lokale , dhe

të garantohet që mbetjet asgjësohen në përputhje me hierarkinë e menaxhimit të mbetjeve.

Çështjet e mëposhtme janë pjesë përbërëse e PMM dhe bazohen në praktikat më të mira ndërkombëtare për menaxhimin e mbetjeve dhe në përputhje me direktivën e BE dhe legjislacionin shqiptar.

Parimet e minimizimit të mbetjeve

Sistemet e menaxhimit të inventarit do të azhurnohen për të përcaktuar konsumin e produkteve, për të siguruar të dhëna të dokumentuara për çdo fazë të procesit zinxhir të mbetjeve dhe për të identifikuar humbjet e mundshme dhe konsumin e tepërt.

Do të ruhet një inventar për të gjitha mbetjet që janë prodhuar dhe asgjësuar (lloji dhe volumi) , në bazë të inventarit të rishikimit periodik.

Ndarja e mbetjeve të ngurta sipas klasifikimit të përcaktuar

Mbetjet që prodhohen gjatë fazës së ndërtimit kanë mundësi që të klasifikohen në katër kategori për tu asgjësuar:

- inerte (dhe, mbetje ndërtimi, materiale ndërtimi të papërdorura, etj.),
- konsumatore ,
- me vaj & të rrezikshme dhe të lëngshme.

Depot e mbetjeve të ngurta

Në kantierin e ndërtimit do të krijohet një hapësirë për ruajtjen e mbetjeve ditore, e përbërë nga konteinerë/kosha metalikë. Në fund të ditës së punës mbeturinat në koshat metalikë do të transportohen në zonën e kampit dhe do të futen në depo.

Depoja do të jetë në kamp dhe e mbuluar pjesërisht me çati. Koshat metalikë për mbetjet me vaj ose mbetje të tjera të rrezikshme do të jenë të papërshkueshëm nga uji.

Procedurat për mbushjen e serbatorëve të makinave dhe trajtimin e mbetjeve/materialeve të rrezikshme do të përcaktohen përpara fillimit të ndërtimit.

Ripërdorimi i mbetjeve/mundësitë e riciklimit

Transferimi i mbetjeve

Trasferimi i mbetjeve do të kryhet nga kompani të certifikuara te kontraktuara nga autoriteti vendor ku automjetet do të kenë të gjitha pajisjet, duke marrë parasysh llojin e mbetjeve që do të transportohen. Nuk është parashikuar eksporti i mbetjeve .

Asgjësimi përfundimtar i mbetjeve

Ne kete zone nuk do behet asnje asgjesim mbetjesh. Vetëm kompanitë e certifikuara nga autoritetet përkatëse (Ministria e Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave) do të përdoren për asgjësimin e mbetjeve . Ky proces do të koordinohet plotësisht me autoritetet përgjegjëse vendore .

6.1-Rekomandime per minimizimin e ndikimeve negative

Rekomnadimet e VNM per kete projekt :

Ndikimi ne mjedis	Faza e ndikimit	Vendndodhja	Masat zbutese	Pergjegjesia
Toka dhe Gjeologjia				

Zbulim i tokës së ndotur gjatëfazës së ndërtimit	Gjatë ndërtimit	Në kantier(zonën e ndërtimit)	-Vezhgimi i tokës për ndonjë ndotje të mundshme gjatë fazës së ndërtimit konform ligjeve -Nëse evidentohet ndotje, duhen marre mostrat e ne terren dhe të bëhen analizat e nevojshme -Të bëhet një vlerësim i duhur i rrezikut për të parë nëse ka rrezik për punonjësit -Punonjësit të vishen me rroba të përshtatshme për të parandaluar ndotjet e rrezikshme	Kontraktori
Heqja e dherave	Gjatë ndërtimit	Në kantier	-Përdorimi i karrierve pranë kantierit përpara hapjes te guroreve të reja apo marrjes me qera të tyre -Heqje me kujdes e shtresës së tokës për të mundë suar pasterinë maksimale të saj me qëllim përdori min e mëvonshëm	Projektuesi Kontraktori
Ndotja e truallit	Gjatë ndërtimit	Në kantier	-Asnjë nga materialet të parashikuar për ndertim nuk duhet të përdorën pa qene të certifikuara na ana e cilësië. -Përzgjedhja e standarteve më të mira të projekti mit të sistemit të sheshit te ndertimit	Projektuesi Kontraktori

Hidrologjia

Ndikimi në ujërat nëntokësorë	Gjatë ndërtimit	Në kantier	-Përdorimi i karrierve aktuale në mënyrë sa më eficente të jetë e mundur me qëllim moshapjen e të rejave të cilat mund të ndikojnë në ujërat nëntokëso. -Të kufizohet koha e punimeve në rastin kur ujërat nëntokësore apo burimet që mund te hasen gjatë ndërtimit të objektit shërbejnë si furnizues të buri meve të ujit të pijshëm	Projektuesi Kontraktori
Ndikimi në ujërat nëntokësorë	Gjatë ndërtimit dhe shfrytëzimit	Në kantier	-Projektim shumë i mirë i sistemit të drenaxhimit me qëllim moslejimin e ndotesve në ujërat nëntokë sore në raste aksidentesh. -Mirëmbajtja dhe kontrolli periodik i automjeteve që do të punojnë në kantier -Ruajtja dhe magazinimi shume i mirë i lendeve djegëse dhe atyre kimike duke ruajtur dhe rezerven prej 110 % kapacitetit magazinues. -Rrjedhjet që mund te ndodhin ne kantier duhet të pastrohen përpara se të depërtojnë në tokë -Tepicat e ujit nga larja e makinerive do të depozi tohen brenda një zonë nga e cila duhet të hiqen mbetjet apo balta para shkarkimit të ujit. -Limitim i ndikimit në mbulesën e tokës gjatë puni meve -Ujërat e zeza që rrjedhin nga çdo WC portative të hidhen në konteinerë të vulosura, të cilat duhet të zbrazen periodikisht në impiantet e trajtimit të ujërave të zeza. -Zbatimi i standarteve më të mira për të zbutur ndi kimin e mundshëm të cilësisë ujërave nënto kësore nga clirimi i substancave të rrezikshme -Parashikimi i mirëmbajtjese së ambjentit te nderti mit për të eliminur ndotjet nga vajrat apo rënia e baltës gjatë shfrytëzimit	Kontraktori

Cilesia e ajrit bazuar ne praktikrat me te mira :

Emetimet nga makineritë dhe pajisjet	Gjatë ndërtimit dhe shfrytëzimit	Në zonën e kantierit të ndërtimit, zonat përreth tij, si edhe ne rruget ku automjetet e ndërtimit do të qarkullojnë	-Kujdes në mbulimin e automjeteve gjatë transportit të dherave -Kontrolli teknik dhe mirëmbajtja e automjeteve dhe pajisjeve -Përdorimi dhe makinerive dhe i pajisjeve sa më të mira të mundshme nga ana e parametrave mjedisore -Marrja në konsideratë e karburanteve bio -Monitorim periodik i proceseve të punës së këtyre pajisjeve	Kontraktori
--------------------------------------	----------------------------------	---	---	-------------

Pluhuri nga ngarkimet dhe shkarkimet e ndryshme	Gjatë ndërtimit dhe shfrytëzimit	Ndikim në kantier, si edhe në zonën përreth tij	-Minimizimi i shkarkimit nga lartësitë e materialeve të ndërtimit dhe dherave	Kontraktori
Pluhuri nga transporti i materialeve	Gjatë ndërtimit dhe shfrytëzimit	Në zonën e kantierit të ndërtimit, zonat përreth tij, si edhe ne rruget ku automjetet e ndërtimit do të qarkullojnë	-Kontrolli i shpejtesive; mokolimi i shpejtësive limit -Mosngarkimi sipër normave të automjeteve të transportit të materialeve të ndërtimit dhe dherave dhe mbulimi i tyre kur është i detyruar -Kontrolli i lagës së rrugës si masë për eliminimin e pluhurit -Kur uji është pa efekt në largimin e pluhurit, mund të përdoren copolimere që e bëjnë pluhurin jo aktiv. -Instalimi i një pasjise për larjen e gomave kur dilet nga kantieri. -Projektim i mirë i akseve ndihmëse të transportit për të shkaktuar sa më pak ndotje gjatë ndërtimit të objektit .	Kontraktori
Pluhuri i shkaktuar nga ermbi sipërfaqet e prekura nga erozioni	Gjatë ndërtimit dhe shfrytëzimit	Ndikim në kantier, si edhe në zonën përreth tij	-Kontrolli i lagështirës dhe presionit të saj -Mbulimi i materialve stok; -Rivegjetimi i zonave të zhveshura aty ku është e mundur	Kontraktori

Zhurma

<p>Zhurma që do të ndihet gjatë punimeve të ndërtimit si pasoje e makinerive, oproceseve të punës etj.</p>	<p>Gjatë ndërtimit</p>	<p>Në kantier dhe perreth tij</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Shmangni punën e panevojshme të makinerive dhe fikini kur nuk kerkoni që ata të kryejnë një punë të caktuar -Ndizni pajisjet gradualisht dhe jo njeherësh -Mirëmbajtje dhe inspektim i mjeteve dhe makinerive në kantier -Puna vetëm në orare të caktuara të pajisjeve që gjenerojnë zhurma që mund të ndikojnë të receptorët -Në rast të zhurmave të mëdha të përdoret sistemi paralajmërues -Përdorimi i pajisjeve silencuese aty ku do të kërkohet sipas nivelit të gjeneruar të zhurmës -Pajisjet e zhurmshme si pompa, gjenertorë të vendosen sa më larg të jetë e mundur nga receptorët; -Izolimi i zhurmave kur këto do të gjenerohen pranë zonave të banuara. -Përdorimi i shtresave të gomës për izolimin e zhurmave 	<p>Projektuesi Kontraktori</p>
<p>Zhurma gjatë funksionimit të objektit</p>	<p>Projektim dhe shfrytëzim</p>	<p>Ndikim në kantier, si edhe në zonën përreth tij</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Minimizimi i rëniës nga lartësitë e materialeve -Sa të jete e mundur afrojini me njëra tjetren pajisjet zhurme gjeneruese; -Përdorimi i shtresave mbrojtëse -Projektim i mire i objektit -Parashikimi i masave shtese izoluese për zhurmat nëse kjo do të shihet e aryeshme -Prerjet dhe përforcimet e ndryshme -Mbulim i plotë ose i pjesshëm i ambienteve të ndryshme -Instalimi i dritareve më izolues ndaj zhurmave nëse do të kërkohet; -Përmirësimi dhe izolimi ndaj zhurmave nëse do të kërkohet 	<p>Projektuesi klienti</p>
<p>Ekologjia</p>				

Shqetësimet në ekologji	Gjatë ndërtimit dhe shfrytëzi mit	Në kantier	<ul style="list-style-type: none"> • Zbatimi i të gjitha ligjeve lidhur me biodiversitetin dhe specie e mbrojtura • Marrja parasysh e efekteve direkte dhe indirekte qe mund te kete ndertimi i objektit në ekologjinë e zonës • Shmangia apo minimizmi sa më shumë të jetë e mundur i prerjes së pemëve • Kujdes gjatë punimeve në sezonin e shtimit të shpendëve • Sipas rregullave kufizimi i ndricimit në zonat e ndjeshme • Vendosje dhe pozicionim i mirë i makinerive në kantier • Shmangie e dëmtimeve në rrjedhat ujore • Aplikimi i medodave më të mira në ndërtim për të minimizuar sasinë e pluhurit të depozituar • Pellgje të vecante për balancimin e ujërave nëntokë sorë dhe sipërfqësore • Parashikimi i hapësirave të reja të mbjella me peme dhe shukurre të zonës apo sipërfqeve të gjelbra aty ku është e mundur; • Të merren paraysh habitatet kompensuese për specie që mund të fillojnë të jetojnë aty pas punimeve 	Projektuesi Kontraktori Klienti
Shqetësimi i gjitareve nga humbja e habitatit	Gjatë ndërtimit	Ndikim në kantier, si edhe në zonën perreth	<ul style="list-style-type: none"> • Te behet evidentimi i gjitareve dhe te behet rrethimi i tyre ne menyre qe te eliminohet aksidenti per ngordhjen e tyre . • Sic kërkohet hapja e korridoreve te reja të cilat do të shërbejnë si korridore natyrore për kalimin e sigurt të breshkave apo gjitarëve të tjerë. • Punimet do të monitorohen sipas ligjeve shqiptare 	Projektuesi Kontraktori Klienti
Humbja e habitateve	Gjatë ndërtimit dhe shfrytëzi mit	Ndikim në kantier, si edhe në zonën përreth tij	<ul style="list-style-type: none"> • Mbjelljen e vegjetacionit për të krijuar kushte të mira dhe për të inkurajuar krijimin e habitateve të reja në zonë • Ku është e mundur forcimi i korridoreve natyrore në të dyja anët e objektit • Shtyllat e habitateve të ndërtohen me material e riciklueshme të mbetura nga pemët që do të priten sepse në këtë mënyre parandalohet perdorimi i materialeve te reja por janë edhe më komode për zvarranikët • Siperfaqja ujore të jetë në kushte të mira mjedisore që te shërbe je si habitat dhe për specie e ndryshme ujore duke krijuar dhe kushtet për shumimin e tyre 	Projektuesi Kontraktori Klienti

Humbja e habitateve	Gjatë ndërtimit dhe shfrytëzimit	Ndikim në kantier, si edhe në zonën përreth tij	<ul style="list-style-type: none"> •Zevendesimi i habitateve me të reja kryesisht në zonat e ndotura •Specifikisht në habitatet pyjore mbjellje e pemeve tradicionale të zonës •Habitatet e thata të shndërrohen në lidhave të gjelbe ruara •Në habitate e demtura me shkurre të mbillen të mbillen shkurre me karakteristika të njëjta; •Në habitatet e tokës se punueshme ose të një toke të ndotur(në varësi të largësisë) 	Projektuesi Kontraktori Klienti
Peisazhi				
Humbja e vlerave të peisazhit	Gjatë ndërtimit	Ndikim në kantier, si edhe në zonën përreth tij	<ul style="list-style-type: none"> •Mbrotjtja e bimësisë së vlefshme dhe pemëve aty ku është e mundur (pranë gjumës së objektit); •Mbajtjen e bimësisë lokale dhe sipërfaqeve të gjelbëra aty ku është e mundur •Aty ku është e mundur të bëhet mbulimi me bimësi i anëve të objektit për tu përshtatur sa më mirë me peisazhin lokal; •Mbjellja e bimësisë lokale në zonat e ndotura për të kompensuar humbjen e bimësisë nga gjurma e objektit •Mirëmbajtja e siperfaqeve të mbjella aty ku është e mundur për të siguruar zhvillimin e qëndrueshëm të zonës. •Aty ku është e mundur të bëhet projektimi i duhur në mënyrë që tranzicioni midis peisazhit aktual dhe atij që do të formohet pas ndërtimit të rrugës të jetë sa më i lehtë. 	Projektue si Kontraktori Klienti
Hidrologjia				
Ndërhyrjet në tokë mund të sjellin rritjen e pluhurit në ujërat sipërfaqësore dhe nëntokësore.	Gjatë ndërtimit	Ndikim në kantier, si edhe në zonën përreth tij	<ul style="list-style-type: none"> •Minimizimi dherave të ekspozuar •Minimizimi sa me shume të jete e mundur i kohe zgjatjes së dherave të zbuluar •Mbulimi si prioritet gjate proseve te punimeve •Përdorimi i rrethimeve mbrojtës ne vendet e ekso zuara (dhera, material ndërtimi retj); •Vendosja e dherave te larguar gjate ndërtimit në vend sa më larg burimeve apo rrymave ujore 	Kontraktori
Ndotja e sipërfaqeve ujore nga substance kimike dhe ndotës të tjerë	Gjatë ndërtimit	Ndikim në kantier, si edhe në zonën përreth tij	<ul style="list-style-type: none"> •Mirëmbajtja dhe kontrolli periodik i automjeteve që do të punojnë në kantier •Ruajtja dhe magazinimi shume i mirë i lendeve djegëse dhe atyre kimike duke ruajtur dhe rezerven prej 110 % kapacitetit •Të mbahen pajisjet e nevojshme për eliminimin e menjehershëm te rrjedhjeve të vogla •Rrjedhat nga kantieri apo larja e gomave duhet të grumbullohen në menyrë që të mos përfundojnë në ujërat sipërfaqësorë; and •Rrjedhjet nga ujërat e zeza te kantjerit duhet të grumbullohen në depozita të vecanta dhe të zbrazen periodikisht në vendet e përcaktuara 	Kontraktori

Largimi nga rruga i substancave ndotëse dhe marrja e masave për mosderdhjen e tyre në ujërat nëntokësorë	Gjatë ndërtimit	Ndikim në kantier, si edhe në zonën përreth tij	<ul style="list-style-type: none"> •Aty ku është e mundur drenazhet e jashtme të grumbullohen në sisteme të vecanta të kullimit për të shmangur nga objektit •Kalimet e rrjedhave duhet të projektohen në mënyrë të tillë që rrjedhta mesatare ditore të mos pengojnë kalimin mbi to •Largimi i ujit nga objekti të bëhet me sistem të hapur drenazhimi ndersa në zonat e ndjeshme ky largim të behet me systemin e trajtimit fundor të sedimenteve. 	Projektuesi Klienti
Kendveshtimi social-ekonomik				
Shpronësimet	Projektimit, ndërtimit, shfrytëzimit	Ndikim në kantier, si edhe në zonën përreth tij	<ul style="list-style-type: none"> •Përcaktimi i saktë i sipërfaqeve të shpronësimit sipas ligjeve në fuqi •Zbatimi i ligjeve shqiptare për shpronësimin me interes publik •Nje plan social ekonomik për banorët e shpronësuar; •Zhvillimi i një plani monitorimi sipas praktikave më të mira ndërkombëtare 	Qeveria e Shqipërisë.

7-Plani i Monitorimit te ndikimit ne mjedis

Aktivitetet monitoruese do të kenë të bëjnë vetëm me fazën e ndërtimit, meqë në veprim një nga ndikimet e mundshme në mjedis nuk do të përkeqësojë situatën e tanishme.

Aktivitetet do të fillojnë gjatë fazës së mobilizimit, para fillimit të ndonjë aktiviteti real punë, në mënyrë që të kemi vlera baze për t'i krahasuar me vlerat e marra gjatë fazës së ndërtimit.

Aktivitetet do të vazhdojnë gjithashtu edhe pas përfundimit të punimeve, për të verifikuar që ndonjë ndikim gjatë fazës së ndërtimit nuk është me.

Përcaktimi me detaje i aktivitetëve do të bëhet si prioritar për paratjetën e zonës së projektit, dhe do të paraqitet e diskutohet me autoritetet kompetente për miratim.

Të njëjtat autoritete priten të japin direktiva mbi vlerat fillestare për parametrat e monitoruar, në mënyrë që të përcaktojnë nevojshmerinë e masave lehtësuese të parashikuara në kapitullin e mëparshëm.

Aktivitetet monitoruese do të përfshijnë kontrollin e turbullimit dhe nivelet e zhurmës. Sipas Vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 103 të datës 31/03/ 2002 "Mbi monitorimin ambientit" dhe ligjshmerisë së mesipërme, të dy parametrat janë "tregues të gjendjes mjedisore"; i pari ka të bëjë me "trupat ujore" ndersa i dyti me "ajrin urban".

Në bashkërendim të plotë me Kontraktorin e ndërtimit do të hartohet një plan i kualifikimit të të gjithë personelit që do të impënjohet në sheshin e projektit gjatë kohës së ndërtimit të objektit .

Trainimi do të përmbajë njohjen me kushtet ekzistuese të mjedisit, ndikimet potenciale në mjedis nga projekti i ndërtimit, implementimin e masave lehtësuese specifike në minimizimin ose eliminimin e ndikimeve negative dhe masat e përgjithshme mbrojtëse për mjedisin.

Ky plan parashikon masat e përgjithshme mbrojtëse për mjedisin, pra për gjithçka që mund të ndodhë rastësisht apo qëllimisht brenda sheshit që do të përbejë kantierin e ndërtimit.

Nje plan monitorimi eshte planifikuar te behet per te monitoruar operacionet e germimit dhe depozitimit te materialeve te ketij germimi nese do te jete e nevojshme ndonje mbushje ashtu edhe jashte ketij territori qe duhet bere vertet ne kushte te rrepta monitorimi.

Të specifikuarat kërkesat dhe mënyrat e monitorimit janë dhënë me siper në të cilin për cdo komponent janë dhënë masat lehtësuese si edhe fazat e monitorimit në mënyrë që të jetë sa më të qarta në këtë raport. Përkatësisht mënyrat e monitorimit gjenden në kapitullin e lartpërmendur të listuara si më poshtë vijon:

Komponenti mjedisor	Metoda	Vendodhja e pikave të matjes/vëzhgimit	Frekuenca e marrjes së mostrave	Përgjegjësia
Ujërat nëntoksor	Marrje mostrash në rrjedhat ujore dhe analizat fiziko-kimike të	Rrjeti piezometrik në vendodhje të përcaktuara	Gjatë ndërtimit dhe shfrytëzimit	Kontraktuesi Klienti DRM
Cilësia e ajrit	Matja e emetimeve	Rrjeti i monitorimit të pluhurit	Sipas ligjeve shqiptare	Kontraktuesi Klienti DRM
Cilësia e ajrit	Sensorët e gazrave	Rrjeti i monitorimit të emetimeve dhe monitorimi i zonave të ndjeshme rreth kantierit	Rregullisht gjatë ndërtimit dhe shfrytëzimit	Kontraktuesi Klienti DRM
Zhurma	Monitorimi i zhurmës dhe vibrimeve	Pika të përzgjedhura midis burimit të zhurmës/vibrimit dhe receptorëve	Rregullisht për të parë nesë ka tejkalim të normave Monitorim pas hapjes së rrugës (pas 3,6 dhe 9 muajsh).	Kontraktuesi Klienti DRM
Ekologjia	Survejim	Habitatet e reja të sapokrijuara	2 herë në vit në pranverë dhe në dimër për të parë fazën e shtimit të specive në	Klienti DRM
Peisazhi	Survejim	Zonat e reja të mbjella	Monitorim sipas rastit për të vëzhguar nëse gjithcka ka shkuar sipas parashikimeve	Kontraktuesi Klienti

Qellimi i ketij plani monitorimi eshte te dokumentoje kushtet mjedisore aktuale si dhe te operacionet e germimit dhe depozitimit te materialeve nga nje kendveshtrim teknik dhe mjedisor.

Si minimum ky plan monitorimi, duhet te adresojë vlersimin e kushteve mjedisore aktuale, shperberjen e sedimenteve, analizave mjedisore te mostrave te mate rialeve te germuara, te kualifikojë stafin e programit te monitorimit dhe pergjegjesite e ketij stafi.

Ne identifikimin e masave zbutese, theksi eshte vene ne teknikat e parandalimit te ndotjes, te cilat perfshijne teknologji me te pastra dhe minimizim te mbeturinave qe gjenerohen. Teknologjite e identifikuar jane pjese e nje game te gjere teknologjish te perdorura qe konsiderohen te jene praktikate me te mira aktuale per qellimet e vendosjes te vleres kufi te clirimeve të gazrave apo pluhurave ndotës.

Konkluzione dhe rekomandime përfundimtare

Arkeologjia dhe trashëgimia kulturore

Rrjedhimisht masat zbutëse të propozuara kanë ardhur si rrjedhojë e vlerësimit të zonës të

kryer nga një humultim paraprak i terrenit. Kjo do të mundësojë që mbetjet arkeologjike të rëndësishme të identifikohen dhe të regjistrohen pa shkaktuar vonesa në ndërtim. Një i vëzhgim shkurtër gjatë ndërtimit do të lejojë identifikimin e çfarëdo mbetje arkeologjike të mëtejshme që nuk është identifikuar gjatë vlerësimit paraprak të korridorit të rrugës. Gjithsesi ndikimet nga ndërtimi referuar sa me sipër do të jetë *i lehtë negativ*

8-Konsultimi me publikun

Konsultimi me publikun ka për qëllim së pari informimin e publikut, vendim marrësve, investitorëve, dhe palëve të tjera të interesuara(OJF,Investitorë të ardhshëm) mbi punimet dhe aktivitetet që do të kryhen për shkak përmirësimit të cilësive të rrugëve. Në këtë informacion do të jepet në mënyrë të përmbledhur ndikimet e mundshme mjedisore e sociale dhe masat zbutese për reduktimin e ndikimeve negative.

Se dyti, konsultimi synon nxitjen e komunitetit, vendimarrësve dhe palëve të tjera të interesuara për dhënien e opinioneve të tyre mbi efektet e projektit, masat zbutese, ide për venien më të mirë në efikasitet të planeve të zhvillimit të mëtejshëm të zonës.

Perfaqësuesit e qeverisjes vendore dhe të institucioneve të tjera , janë njohur dhe janë bërë konsultime më në brendësi për çështje të tilla si:

- Menyra e hartimit të projektit për qëllimin e kërkuar
- Ndryshime të mundshme në gjurmën e projektit
- Shtimi i trafikut
- Ndikimi në anën social-ekonomike që do të sjellë kjo rrugë për komunitetet ku kalon gjurma
- Mënyren e investimit
- Benifitet që ky projekt ka për zonen në teresi afër këtij objekti

Të gjitha përgjigjet u janë vënë në dispozicion të interesuarave nga ekspertët e fushës që kanë punuar për këtë studim .

Pershkrimi i kushteve të tanishme mjedisore ka përfshirë një analizë të disa aspekteve që janë konsideruar të rëndësishme për pershkrimin e zonës së projektit dhe që mund të preken nga punimet e planifikuara.

Mes këtyre janë: karakteristikat klimaterike, cilësia e sedimentit, cilësia e sipërfaqes së ujit, burimet biologjike dhe ekologjike.

Ndikimet kryesore të mundshme janë identifikuar duke ndjekur një qasje klasike, të bazuar në treguesit e përmendur më lart dhe në metodat e pranuar gjëresisht në nivele ndërkombetare. Aktivitetet e projektit dhe parametrat mjedisore janë marrë parasysh dhe të gjithë ndikimet lidhur me ta janë pershkruar dhe vlerësuar në mënyrë cilësore.

Në teresi , ky raport i VNM tregon se realizimi i ndërtimit të këtij segmenti rrugor nuk do të japë ndikime negative të rëndësishme në ambient. Ata supozohen të jenë të parrëndësishme dhe afatshkurter, meqë janë të kufizuar vetëm për kohën e ndërtimit.

Për më tepër, ndikimet janë lehtësisht të identifikueshëm dhe është e thjeshtë të përcaktohen mënyra të duhura dhe të pershtatshme lehtësimi.

Ndikimet mund të kontrollohen me anë të teknikave të duhura dhe veprimeve të praktikuara mirë. Nëse nuk është e mjaftueshme, masa të pershtatshme të përmirësimit do të adaptohen për të minimizuar/ eliminuar ato ndikime.

Konkluzione dhe rekomandime përfundimtare

Nuk parashikohen ndikime negative nga rezultati i vlerësimit përmbledhës të projektit . Asnjë masë zbutëse shtesë nuk do të kërkohet mbi ato të identifikuar në këtë raport dhe të integruara tashmë si pjesë e projektit. Ky vlerësim përmbledhës i efekteve ka shqyrtuar kontributin në rritje të projektit të propozuar së bashku me ndikimet e mundshme nga zhvillime të tjera të afërta.

Vlerësimi është fokusuar në mënyrë të veçantë mbi receptorët e ndjeshëm të identifikuar përmes Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis të projektit si edhe duke shqyrtuar natyrën dhe rëndësinë e çdo ndikimi të mundshëm që mund të lindin në këto receptorë. Përmbledhja e vlerësimit të efekteve është konsideruar gjatë gjithë procesit të VNM dhe si i tillë, shumë prej ndikimeve të përmendura janë përfshirë në masat zbutëse të propozuara.

Kontraktuesi duhet të arrije në mënyrë që të minimizohet ndikimi i mbetjeve që prodhohen gjatë fazës së ndërtimit nëpërmjet masave të mëposhtme:

- të minimizohet sasia e mbetjeve që krijohen
- të rritet në maksimum sasia e mbetjeve që përdoren për riciklim – përfshirë veçimin e mbetjeve të riciklueshme në burim
- të minimizohet sasia e mbetjeve që depozitohet në vendin për grumbullimin e mbetjeve
- të garantohet që çdo mbetje e rrezikshme (p.sh. vajra të etj) janë magazinuar në mënyrë të sigurtë dhe janë transferuar në ambientet e përshtatshme
- të shmangen ndikimet e pluhurit nga trajtimi i mbetjeve të ndërtimit
- të garantohet që të gjitha mbetjet mbahen, etiketohen dhe asgjësohen si duhet, në përputhje me rregulloret lokale , dhe
- të garantohet që mbetjet asgjësohen në përputhje me hierarkinë e menaxhimit të mbetjeve.

Si përfundim :

-Duke parë , studiuar dhe verifikuar në vend sheshin e ndërtimit , projektin e realizimit të këtij objekti , anën funksionale të tij , masat që janë parashikuar të merren dhe duhen të zbatohen konstatohet se kryerja e këtij aktiviteti , nuk sjell e nuk do të sjellë pasoja të mundshme negative në mjedis.

Rekomandime :

1. Gjatë procesit të ndërtimit të zbatimit të projektit të hartuar nga specialiste të fushave përkatëse të mos preket apo përdoret sipërfaqe sheshi jashtë nga ajo e planifikuar.
2. Të bëhet kujdes i veçantë gjatë ndërtimit për trajtimin e mbetjeve të ndërtimit me grumbullim në një vend të caktuar dhe evadim brenda ditës në vendin e caktuar me parë nga njesia vendore .
3. Të bëhet kujdes i veçantë në mënyrë që të mosndotet sipërfaqja e tokës nga hedhja e perzierjeve të ndryshme me ujë , e rërave , gëlqerës apo cimentos etj .
4. Të zbatohet rregullat teknike dhe masat e sigurimit teknik në punë gjatë ndërtimit në mënyrë që të evitohet në maksimum ndonjë aksident i mundshëm .
5. Të përdoret personel i kualifikuar dhe i instruktuar .
6. Të mos zihet as përkohej rruga apo sheshi jashtë planifikimit me parë .
7. Të zbatohet në çdo fazë legjislacioni në fuqi si gjatë ndërtimit ashtu edhe gjatë funksionimit të kesaj veprimtarie .

8. Ne cdo rast avarie te mundshme te njoftohen menjehere strukturat perkatese per marrjen e masave ne menyre urgjente .

Si perfundim :

Duke pare, studiuar dhe verifikuar ne vend sheshin e ndertimit, projektin e realizimit te ketij objekti, anen funksionale te tij, masat qe jane parashikuar te merren dhe duhen te zbatohen konstatojme se kryerja e ketij aktiviteti, nuk sjell e nuk do te sjelle pasoja te mundshme negative ne mjedis.